

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 17. prosince 2020¹

Věc C-597/19

**Mircom International Content Management & Consulting (M.I.C.M.) Limited
proti
Telenet BVBA,
za účasti
Proximus NV,
Scarlet Belgium NV**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná ondernemingsrechtbank Antwerpen (soud pro podnikatelské spory v Antverpách, Belgie)]

„Řízení o předběžné otázce – Duševní vlastnictví – Autorské právo a práva s ním související – Směrnice 2001/29/ES – Článek 3 odst. 1 – Pojem ‚sdělování veřejnosti‘ – Stažení souboru obsahujícího chráněné dílo prostřednictvím sítě ‚peer-to-peer‘ a současné poskytnutí částí tohoto souboru k nahrání jiným uživatelům – Směrnice 2004/48/ES – Článek 3 odst. 2 – Zneužití opatření, řízení a nápravných opatření – Článek 4 – Osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření – Článek 8 – Právo na informace – Článek 13 – Pojem ‚újma‘ – Nařízení (EU) 2016/679 – Článek 6 odst. 1 písm. f) – Ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů – Zákonnost zpracování – Základní práva – Listina základních práv Evropské unie – Články 7 a 8 a čl. 17 odst. 2“

Úvod

1. Sdílení děl chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími prostřednictvím sítí „peer-to-peer“ bez souhlasu nositelů těchto práv představuje pro tvůrce a odvětví kultury a zábavy jeden z nejpálčivějších problémů souvisejících s používáním internetu. Jde o velmi rozšířený jev, který způsobuje každoročně miliardové ztráty². Zároveň je mimořádně obtížné proti němu bojovat, zejména z důvodu decentralizované povahy těchto sítí a skutečnosti, že veřejnost do jisté míry podporuje myšlenku bezplatného přístupu ke kultuře a zábavě. Není tedy nijak překvapující, že tento jev vyvolává stále nové právní otázky.

2. Soudní dvůr již rozhodl, že zpřístupnění a správa platformy pro sdílení na internetu, jež umožňují uživatelům této platformy nacházet díla chráněná autorským právem a sdílet je v rámci sítě „peer-to-peer“, představuje sdělování těchto děl veřejnosti, jelikož díla byla zpřístupněna na této síti bez svolení autora³. Problematickou se nicméně ukázala i zásadnější otázka, a to, zda se sdělování

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Pokud jde o nejnovější odhady, viz Blackburn, D., Eisenach, J. A., Harrison Jr., D., „Impacts of Digital Video Piracy on the U.S. Economy“, červen 2019, studie zadaná ze strany U.S. Chamber of Commerce (Obchodní komora, Spojené státy americké).

3 – Rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, výrok).

veřejnosti dopouští i sami uživatelé sítě „peer-to-peer“. Jakkoli se na první pohled zdá, že zjevně ano, lze na základě promyšlených argumentů vycházejících ze zvláštních technických aspektů fungování těchto sítí tvrdit i opak. To, že tisíce lidí mají bezplatný přístup k dílům, by se tak dalo považovat za zázrak. V projednávané věci bude mít Soudní dvůr příležitost tuto otázku upřesnit.

3. Vzhledem k těmto právním problémům se v některých případech nositelé autorských práv a práv s ním souvisejících rozhodnou vše uživatelům sítě „peer-to-peer“ vrátit i s úroky. Postup je takový, že specializované podniky či advokátní kanceláře nabydou omezená práva k užití dotčených děl za jediným účelem, a to aby mohly využít soudní řízení a jejich prostřednictvím získat jména a adresy těchto uživatelů na základě IP adres jejich internetového připojení, které předtím zjistily. Následně jsou těmto uživatelům zaslány výzvy k náhradě újmy, která těmto podnikům údajně vznikla, s pohrůzkou, že jinak proti nim bude zahájeno soudní řízení. Ve většině případů však tyto podniky nepodají žalobu k soudu, ale namísto toho navrhnou smírné řešení sporu, pokud dotčený uživatel zaplatí částku, která sice v některých případech přesahuje výši skutečně vzniklé újmy, avšak je podstatně nižší než náhrada škody, která by mohla být vymáhána v soudním řízení. I kdyby se zaplacením souhlasila jen malá část oslovených osob, mohou tímto způsobem dotčené podniky získat vyšší výnosy než z legálního užití děl, přičemž část z těchto výnosů poté vyplatí nositelům autorských práv k těmto dílům.

4. Ačkoli je uvedený postup podle litery zákona legální, nepředstavuje využívání majetkových práv autora, ale využívání zásahů do těchto práv, a tedy zdroj příjmů založený na porušení práva. Dochází tak k obcházení účelu autorského práva, které je využíváno, ne-li zneužíváno, k cílům nesouvisejícím s jeho podstatou.

5. V právní vědě je takto jednající podnik obvykle označován jako „copyright troll“⁴. Činnosti „copyright trolls“ zřejmě nahrává zejména právní systém Spojených států amerických, nicméně tento jev lze vysledovat i v několika členských státech Evropské unie. V projednávané věci má Soudní dvůr zodpovědět otázku, do jaké míry systém ochrany práv duševního vlastnictví zavedený v unijním právu umožňuje, případně vyžaduje, aby takové zneužití, pokud bylo prokázáno, bylo vzato v potaz při uplatňování právních nástrojů, které tento systém poskytuje.

6. Odpověď na tuto otázku musí zohledňovat vztah mezi potřebnou soudní ochranou práv duševního vlastnictví na straně jedné a ochranou osobních údajů případných porušovatelů na straně druhé.

Právní rámec

7. V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předložené v projednávané věci není obsažen žádný popis vnitrostátního právního rámce. V této části svého stanoviska tedy uvedu pouze rámec unijního práva. Bude tedy úkolem předkládajícího soudu, aby výklad tohoto práva poskytnutý Soudním dvorem případně upravil tak, aby odpovídal jeho vnitrostátnímu právnímu rámci.

4 – Ačkoli je pojem „copyright trolling“ používán především v souvislosti s porušováním autorských práv na internetu, objevila se myšlenka zneužití autorských práv za účelem získání náhrady škody již přibližně o století dříve; podle právní vědy byl prvním člověkem vystupujícím jako „copyright troll“ dávno před vznikem tohoto pojmu jistý Thomas Wall, který působil ve Spojeném království v 70. letech 19. století, viz zejména Greenberg, B. A., „Copyright Trolls and Presumptively Fair Uses“, *University of Colorado Law Review*, 2014, č. 85, s. 53 až 128, zvláště s. 63). Tento jev se nevyskytuje jen v autorském právu, častý je zejména v právu patentovém.

Právo duševního vlastnictví

8. Článek 3 odst. 1 a odst. 2 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti⁵ stanoví:

„1. Členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.

2. Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat zpřístupnění veřejnosti po drátě nebo bezdrátově takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto předmětům ochrany přístup z místa a v době, který si zvolí:

[...]

c) pro výrobce prvotních záznamů filmů v případě originálu a rozmnoženin jejich filmů;

[...]“

9. Článek 8 této směrnice stanoví:

„1. Členské státy stanoví přiměřené sankce a ochranné prostředky [prostředky právní ochrany] proti porušování práv a povinností stanovených v této směrnici a přijmou veškerá nezbytná opatření, aby tyto sankce a ochranné prostředky [prostředky právní ochrany] byly používány. Sankce takto stanovené musí být účinné, přiměřené a odrazující.

2. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, aby nositelé práv dotčení protiprávním jednáním prováděným na jeho území mohli podat žalobu na náhradu škody a/nebo žádat o soudní zákaz, popřípadě o zabavení jak materiálu porušujícího právo, tak zařízení, výrobků nebo součástí uvedených v čl. 6 odst. 2.

3. Členské státy zajistí, aby nositelé práv měli možnost žádat o soudní zákaz ve vztahu ke zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva nebo práv s ním souvisejících.“

10. Článek 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví⁶ stanoví:

„1. Aniž jsou dotčeny prostředky stanovené [unijními] právními předpisy nebo vnitrostátními právními předpisy, které jsou nebo mohou být pro nositele práv výhodnější, použijí se opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí v souladu s článkem 3 na jakékoli porušení práv duševního vlastnictví stanovené [unijním] právem nebo vnitrostátním právem dotyčného členského státu.

2. Touto směrnicí nejsou dotčena zvláštní ustanovení o dodržování práv a o výjimkách obsažená v právních předpisech [Unie] týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících, zvláště ta obsažená [...] ve směrnici [2001/29], zejména [...] v článku 8 uvedené směrnice.

5 – Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01 s. 230.

6 – Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02 s. 32.

3. Touto směrnicí nejsou dotčeny:

a) [...] směrnice 95/46/ES^[7] [...]

[...]“

11. Kapitola II této směrnice upravuje „[o]patření, řízení a nápravná opatření“ potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví. Článek 3 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy stanoví opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, na něž se vztahuje tato směrnice. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být spravedlivá a nestranná a nesmějí být nadměrně složitá nebo nákladná, nesmějí obsahovat nerozumné lhůty ani nesmějí mít za následek bezdůvodná zdržení.

2. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být rovněž účinná, přiměřená a odrazující a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek právně dovoleného obchodu a poskytuje záruky proti jejich zneužití.“

12. Článek 4 téže směrnice uvádí:

„Členské státy uznávají jako osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření uvedených v této kapitole:

- a) nositele práv duševního vlastnictví v souladu s použitelným právem;
- b) všechny ostatní osoby oprávněné užívat tato práva, zejména držitele licence, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem;
- c) kolektivní správce práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem;
- d) profesní subjekty ochrany práv, které jsou řádně uznávány jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem.“

13. Článek 8 směrnice 2004/48 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví a na základě odůvodněné a přiměřené žádosti navrhovatele mohly příslušné soudní orgány nařídit, že informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo duševního vlastnictví, musí poskytnout porušovatel nebo každá jiná osoba,

[...]

c) která prokazatelně v obchodním měřítku poskytovala služby používané při činnostech porušujících právo, nebo

[...]

7 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

2. Informace uvedené v odstavci 1 případně obsahují:

- a) jména a adresy výrobců, zpracovatelů, distributorů, dodavatelů a jiných předchozích držitelů zboží nebo služeb, stejně jako velkoobchodníků a maloobchodníků;

[...]

3. Odstavce 1 a 2 se použijí, aniž jsou dotčeny jiné právní [a správní] předpisy, které:

[...]

- e) upravují ochranu důvěrnosti informačních zdrojů nebo zpracování osobních údajů.“

14. Konečně čl. 13 odst. 1 a 2 této směrnice stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby příslušné soudní orgány na žádost poškozeného nařídily porušovateli práv vykonávajícímu činnost, o níž věděl nebo rozumně vědět měl, že porušuje práva, zaplatit nositeli práv náhradu škody odpovídající skutečné újmě, kterou skutečně utrpěl v důsledku porušení práva.

[...]

2. Jestliže porušovatel při výkonu činností nevěděl ani rozumně nemohl vědět, že dochází k porušení práv, mohou členské státy stanovit, že soudní orgány mohou nařídít náhradu zisků nebo škod, které mohou být předem stanoveny.“

Právo elektronických komunikací

15. Článek 2 písm. a) a c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice)⁸, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/140/ES ze dne 25. listopadu 2009⁹ (dále jen „směrnice 2002/21“), stanoví:

„Pro účely této směrnice se:

- a) ‚sítě elektronických komunikací‘ rozumějí přenosové systémy, a popřípadě i spojovací nebo směrovací zařízení a jiné prostředky, včetně neaktivních síťových prvků, které umožňují přenos signálů po vedení, rádiovými, optickými nebo jinými elektromagnetickými prostředky, včetně družicových sítí, pevných (okruhově nebo paketově komutovaných, včetně Internetu) a mobilních pozemních sítí, sítí pro rozvod elektrické energie v rozsahu, v jakém jsou používány pro přenos signálů, sítí pro rozhlasové a televizní vysílání a sítí kabelové televize, bez ohledu na typ přenášené informace;

[...]

- c) ‚službou elektronických komunikací‘ se rozumí služba obvykle poskytovaná za úplatu, která spočívá zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací, včetně telekomunikačních služeb a přenosových služeb v sítích používaných pro rozhlasové vysílání, s výjimkou služeb poskytujících obsah nebo vykonávajících redakční dohled nad obsahem

8 – Úř. věst. 2002, L 108, s. 33; Zvl. vyd. 13/29 s. 349.

9 – Úř. věst. 2009, L 167, s. 37.

přenášeným prostřednictvím sítí a služeb elektronických komunikací; pojem nezahrnuje služby informační společnosti, jak jsou definovány v článku 1 směrnice 98/34/ES^[10], které nespočívají zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací;

16. Článek 1 odst. 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích)¹¹, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009¹² (dále jen „směrnice 2002/58“), stanoví:

„1. Touto směrnicí se harmonizují předpisy členských států požadované pro zajištění rovnocenné úrovně ochrany základních práv a svobod, zejména práva na soukromí a zachování důvěrnosti informací, se zřetelem na zpracování osobních údajů v odvětví elektronických komunikací, a pro zajištění volného pohybu těchto údajů a elektronických komunikačních zařízení a služeb v [Unii].

2. Ustanovení této směrnice upřesňují a doplňují směrnici [95/46] pro účely uvedené v odstavci 1. [...]“

17. Článek 2 směrnice 2002/58 stanoví:

„Není-li stanoveno jinak, použijí se [pro účely této směrnice] definice uvedené ve směrnici [95/46] a směrnici [2002/21].

Použijí se rovněž tyto definice:

a) ‚uživatel‘ se rozumí jakákoli fyzická osoba používající veřejně dostupnou službu elektronické komunikace pro soukromé či obchodní účely, přičemž není nezbytně nutné, aby byla účastníkem této služby;

b) ‚provozními údaji‘ se rozumějí jakékoli údaje zpracováváné pro účely přenosu sdělení sítí elektronických komunikací nebo pro jeho účtování;

[...]

d) ‚sdělením‘ se rozumí jakákoli informace, která se vyměňuje nebo přenáší mezi určitým počtem zúčastněných stran prostřednictvím veřejně dostupné služby elektronických komunikací. [...]“

18. Článek 5 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů důvěrný charakter sdělení přenášených pomocí veřejné komunikační sítě a veřejně dostupných služeb elektronických komunikací a s nimi souvisejících provozních údajů. Zejména zakáží příposlech, odposlech, uchovávání nebo jiné druhy zachycování či sledování sdělení a s nimi souvisejících provozních údajů osobami jinými než uživateli bez souhlasu dotčených uživatelů, pokud k takovému jednání nejsou zákonem oprávněny v souladu s čl. 15 odst. 1. Tento odstavec nebrání technickému uchovávání, které je nezbytné pro přenos sdělení, aniž by tím byla dotčena zásada důvěrnosti.“

10 – Směrnice Evropského Parlamentu a Rady ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů (Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20 s. 337).

11 – Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29 s. 514.

12 – Úř. věst. 2009, L 337, s. 11.

19. Článek 6 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Provozní údaje vztahující se k účastníkům a uživatelům zpracovávané a uchovávané provozovatelem veřejné komunikační sítě nebo poskytovatelem veřejně dostupné služby elektronických komunikací, musí být vymazány nebo anonymizovány, jakmile již nejsou potřebné pro přenos sdělení, aniž by tímto byly dotčeny odstavce 2, 3 a 5 tohoto článku a čl. 15 odst. 1.“

20. Konečně čl. 15 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Členské státy mohou přijmout legislativní opatření, kterými omezí rozsah práv a povinností uvedených v člán[cích] 5 [a] 6 [...] této směrnice, pokud toto omezení představuje v demokratické společnosti nezbytné, vhodné a přiměřené opatření pro zajištění národní bezpečnosti (tj. bezpečnosti státu), obrany, veřejné bezpečnosti a pro prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů nebo neoprávněného použití elektronického komunikačního systému, jak je uvedeno v čl. 13 odst. 1 směrnice [95/46]. Za tímto účelem mohou členské státy mimo jiné přijmout legislativní opatření umožňující uchovávání údajů po omezenou dobu na základě důvodů uvedených v tomto odstavci. Veškerá opatření uvedená v tomto odstavci musí být v souladu s obecnými zásadami práva [Unie], včetně zásad uvedených v čl. 6 odst. 1 a 2 Smlouvy o Evropské unii.“

Obecná ustanovení o ochraně osobních údajů

21. Článek 4 body 1, 2, 7 a 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)¹³ stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- 1) ‚osobními údaji‘ veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen ‚subjekt údajů‘); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby;
- 2) ‚zpracováním‘ jakákoliv operace nebo soubor operací, které jsou prováděny s osobními údaji nebo soubory osobních údajů pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení, výmaz nebo zničení;

[...]

- 7) ‚správcem‘ fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů; jsou-li účely a prostředky tohoto zpracování určeny právem Unie či členského státu, může toto právo určit dotčeného správce nebo zvláštní kritéria pro jeho určení;

[...]

- 9) ‚příjemcem‘ fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, kterým jsou osobní údaje poskytnuty, ať už se jedná o třetí stranu, či nikoli. [...]

13 – Úř. věst. 2016, L 119, s. 1.

22. Článek 6 odst. 1 písm. f) tohoto nařízení stanoví:

„Zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z těchto podmínek a pouze v odpovídajícím rozsahu:

[...]

f) zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.“

23. Článek 9 uvedeného nařízení stanoví:

„1. [...] Zakazuje se zpracování osobních údajů, které vypovídají o [...] sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.

2. Odstavec 1 se nepoužije, pokud jde o některý z těchto případů:

[...]

f) zpracování je nezbytné pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků nebo pokud soudy jednájí v rámci svých soudních pravomocí;

g) zpracování je nezbytné z důvodu významného veřejného zájmu na základě práva Unie nebo členského státu, které je přiměřené sledovanému cíli, dodržuje podstatu práva na ochranu údajů a poskytuje vhodné a konkrétní záruky pro ochranu základních práv a zájmů subjektu údajů;

[...]“

24. Článek 23 odst. 1 písm. i) a j) téhož nařízení stanoví:

„Právo Unie nebo členského státu, které se na správce nebo zpracovatele vztahuje, může prostřednictvím legislativního opatření omezit rozsah povinností a práv uvedených v člancích 12 až 22 a v článku 34, jakož i v článku 5, v rozsahu, v jakém ustanovení tohoto článku odpovídají právům a povinnostem stanoveným v člancích 12 až 22, jestliže takové omezení respektuje podstatu základních práv a svobod a představuje nezbytné a přiměřené opatření v demokratické společnosti s cílem zajistit:

[...]

i) ochranu subjektu údajů nebo práv a svobod druhých;

j) vymáhání občanskoprávních nároků.“

25. Konečně články 94 a 95 nařízení 2016/679 zní:

„Článek 94

Zrušení směrnice [95/46]

1. Směrnice [95/46] se zrušuje s účinkem ode dne 25. května 2018.

2. Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na toto nařízení. [...]

Článek 95

Vztah ke směrnici [2002/58]

Toto nařízení neukládá žádné další povinnosti fyzickým nebo právnickým osobám, pokud jde o zpracování ve spojení s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací ve veřejných komunikačních sítích v Unii, co se týče záležitostí, u nichž se na ně vztahují konkrétní povinnosti s tímž cílem stanovené ve směrnici [2002/58].“

Skutkový stav, řízení a předběžné otázky

26. Mircom International Content Management & Consulting (M.I.C.M.) Limited (dále jen „Mircom“) je společnost založená podle kyperského práva. Na základě smluv s několika výrobci pornografických filmů usazenými ve Spojených státech amerických a v Kanadě je držitelem licencí ke sdělování jejich děl veřejnosti prostřednictvím sítí „peer-to-peer“ a sítí pro sdílení souborů na internetu, zejména na území „Evropy“. Podle těchto smluv je společnost Mircom mimoto povinna vyhledávat případy porušení výlučných práv těchto výrobců na sítích „peer-to-peer“ a na sítích pro sdílení souborů a vymáhat vlastním jménem na osobách, které se těchto porušení dopustily, náhradu škody, přičemž 50 % z takto získaných částek je povinna vyplatit uvedeným výrobcům.

27. Společnosti Telenet BVBA, Proximus NV a Scarlet Belgium NV jsou poskytovateli internetového připojení v Belgii.

28. Dne 6. června 2019 podala společnost Mircom žalobu k ondernemingsrechtbank Antwerpen (soud pro podnikatelské spory v Antverpách, Belgie), kterou se zejména domáhala, aby byla společnosti Telenet uložena povinnost sdělit identifikační údaje svých zákazníků, jejichž připojení k internetu bylo použito ke sdílení filmů z repertoáru společnosti Mircom na síti „peer-to-peer“ pomocí protokolu *BitTorrent*. IP adresy uvedených internetových připojení shromáždila jménem společnosti Mircom společnost Media Protector GmbH, založená podle německého práva, pomocí zvláštního softwaru. Společnost Telenet toto návrhové žádání odmítá.

29. Společnostem Proximus a Scarlet Belgium, proti nimž podala společnost Mircom obdobné žaloby, byl předkládajícím soudem povolen vstup do řízení jako vedlejší účastnice původního řízení na podporu návrhových žádání společnosti Telenet.

30. Ondernemingsrechtbank Antwerpen (soud pro podnikatelské spory v Antverpách, Belgie) má pochybnosti o opodstatněnosti návrhového žádání společnosti Mircom. Zprv si klade otázku, zda s ohledem na zvláštnosti sítí „peer-to-peer“ jednání uživatelů, kteří sdílejí díla na těchto sítích, představuje sdělování těchto děl veřejnosti. Zadruhé předkládající soud vyjadřuje pochybnosti o tom, zda taková společnost, jako je společnost Mircom, může požívat ochrany poskytované unijním právem za účelem dodržování práv duševního vlastnictví, pokud ve skutečnosti nevyužívá práva, která nabyla od výrobců filmů, ale pouze vymáhá náhradu škody od domnělých porušovatelů. Takové jednání podle předkládajícího soudu téměř přesně odpovídá pojmu „copyright troll“, jak jej definuje právní věda. Konečně zatřetí, uvedený soud vyjadřuje pochybnost o zákonnosti shromažďování IP adres uživatelů internetu, kteří údajně sdíleli chráněná díla na sítích „peer-to-peer“.

31. Za těchto okolností se ondernemingsrechtbank Antwerpen (soud pro podnikatelské spory v Antverpách, Belgie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) a) Musí být stažení souboru prostřednictvím sítě ‚peer-to-peer‘ a současné poskytnutí částí tohoto souboru (*pieces*) (v poměru k celku v některých případech velmi fragmentárních) k nahrání (*seed*) považováno za sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, i když tyto jednotlivé části jsou jako takové nepoužitelné?

V případě kladné odpovědi,

- b) Existuje hranice *de minimis*, od níž by nahrávání (*seed*) těchto částí (*pieces*) představovalo sdělování veřejnosti?
 - c) Je relevantní okolnost, že toto nahrávání (*seed*) může probíhat automaticky [v důsledku nastavení *Torrent-Clients* (torrentový klient)], a tedy aniž by si toho uživatel všiml?
- 2) a) Může osoba, která je smluvní držitelkou autorských práv (nebo práv s ním souvisejících), avšak tato práva sama nevyužívá, nýbrž pouze uplatňuje nároky na náhradu škody od domnělých porušovatelů – jejíž obchodní model tak závisí na existenci produktového pirátství, nikoliv na jeho potírání – využívat stejná práva, která kapitola II směrnice 2004/48 přiznává autorům nebo držitelům licence, kteří využívají autorská práva obvyklým způsobem?
- b) Jak mohl držitel licence v tomto případě utrpět „újmu“ (ve smyslu článku 13 směrnice) porušením práva?
- 3) Jsou konkrétní okolnosti uvedené v první a druhé otázce relevantní v rámci posouzení spravedlivého vyvážení zájmů mezi dodržováním práv duševního vlastnictví na straně jedné a dodržováním práv a svobod zaručených [Listinou základních práv Evropské unie, dále jen „Listina“, jako je respektování soukromého života a ochrana osobních údajů, na straně druhé, zejména v rámci přezkumu přiměřenosti?
- 4) Je systematické zaznamenávání a obecné další zpracování IP adres „roje“ (*swarm*) nahrávajících (*seeders*) (držitelem licence samotným a jím pověřenou třetí osobou) za všech těchto okolností podle nařízení (*swarm*), konkrétně podle jeho čl. 6 odst. 1 písm. f), odůvodněné?“

32. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce došla Soudnímu dvoru dne 6. srpna 2019. Písemná vyjádření předložily účastnice původního řízení, italská, rakouská a polská vláda, jakož i Evropská komise. Účastnice původního řízení a Komise se rovněž zúčastnily jednání, které se konalo dne 10. září 2020.

Analýza

33. První předběžná otázka se týká zásadního problému, a to, zda sdílení děl prostřednictvím sítí „peer-to-peer“ vůbec představuje porušení autorského práva a práv s ním souvisejících. Druhá až čtvrtá otázka se týkají různých aspektů postavení takového subjektu, jako je společnost Mircom, z pohledu ustanovení unijního práva týkajících se dodržování těchto práv a ochrany osobních údajů. Je tedy přirozeně namístě zabývat se nejprve první otázkou.

K první předběžné otázce

34. Podstatou první předběžné otázky položené předkládajícím soudem je, zda výlučné právo na zpřístupnění chráněných děl veřejnosti ve smyslu článku 3 směrnice 2001/29 zahrnuje sdílení těchto děl prostřednictvím sítí „peer-to-peer“ ze strany uživatelů těchto sítí. Předkládající soud zmiňuje čl. 3 odst. 1 této směrnice, nicméně ve věci v původním řízení je zřejmě použitelný především čl. 3 odst. 2 písm. c) uvedené směrnice, jelikož jejím předmětem jsou práva výrobců filmů. Není nicméně vyloučeno, že tito výrobci jsou zároveň nositeli autorských práv ke svým dílům, jakož i práv souvisejících s právem autorským. Je tedy namístě vycházet z obou ustanovení. V těchto ustanoveních je zakotvena rovnocenná ochrana pro konkrétní způsob sdělování veřejnosti spočívající ve zpřístupňování děl veřejnosti tak, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto předmětům ochrany přístup z místa a v době, které si zvolí.

35. Společnosti Telenet, Proximus a Scarlet Belgium kategoricky odmítají, že by na straně uživatelů sítě „peer-to-peer“ docházelo ke sdělování veřejnosti, přinejmenším pokud jde o uživatele, kteří stahují soubory na těchto sítích. Tyto společnosti poukazují na zvláštní způsob, jakým fungují sítě „peer-to-peer“ ve stávající podobě, a tvrdí, že části souborů obsahujících dotčená díla, které tito uživatelé případně nahrají¹⁴, jsou samy o sobě nepoužitelné a jsou příliš malé na to, aby je bylo možné považovat za dílo nebo i jen jeho část, přinejmenším do určité prahové hodnoty. Kromě toho si podle nich uživatelé často ani nejsou vědomi, že při stahování děl z těchto sítí jsou díla zároveň nahrávána pro jiné uživatele. Tyto zúčastněné strany proto tvrdí, že ke sdělování děl veřejnosti na sítích „peer-to-peer“ dochází pouze ze strany osob, které je na takové síti zpřístupnily, a to společně se správci stránek s indexací souborů, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora¹⁵. Naopak běžní uživatelé sítí „peer-to-peer“ podle nich poskytují pouze zařízení umožňující takové sdělování veřejnosti. Tyto argumenty byly zřejmě důvodem pro položení první předběžné otázky.

36. Pro účely poskytnutí odpovědi na tuto otázku je třeba připomenout, jak fungují sítě „peer-to-peer“ založené na technologii protokolu BitTorrent¹⁶.

Fungování protokolu BitTorrent

37. Protokol BitTorrent je protokol umožňující sdílení souborů na sítích „peer-to-peer“. K jeho fungování je nutné si stáhnout zvláštní software, označovaný jako „BitTorrent klient“ („BitTorrent client“)¹⁷. Tento software využívá „soubory torrent“ („torrent files“). Soubory torrent neobsahují data představující sdílené dílo v elektronické podobě¹⁸, ale metadata, která mimo jiné umožňují vyhledat konkrétní soubor obsahující určité dílo. Pro každý soubor obsahující dílo je vytvořen jeden soubor torrent. Soubory torrent je možné nahrávat pomocí stránek s indexací, které jsou dostupné na internetu¹⁹. Po nahrání souboru torrent týkajícího se hledaného díla (přesněji obsahujícího hledané dílo) kontaktuje BitTorrent klient nejprve zvláštní server, označovaný jako „tracker“, který označí počítače zapojené do sítě „peer-to-peer“, na nichž je k dispozici dotčený soubor²⁰. BitTorrent klient se následně spojí přímo s těmito počítači²¹ a soubor stáhne. Počítače sdílející stejný soubor tvoří síť „peer-to-peer“ ve vlastním slova smyslu (tzv. „roj“).

38. Zvláštní vlastností protokolu BitTorrent je, že soubory nejsou nahrávány jako celek, ale jsou rozděleny na jednotlivé části („pieces“). Tyto části jsou stahovány v náhodném pořadí z počítačů jednotlivých uživatelů zapojených do „roje“ („swarm“). Informace o jednotlivých částech potřebných ke zkompletování souboru ke stažení jsou obsaženy v souboru torrent. BitTorrent klient pak tyto části složí dohromady a (znovu) vytvoří soubor obsahující dílo. Další zvláštností protokolu BitTorrent je, že

14 – V tomto stanovisku používám pojmy přijaté unijním normotvůrcem ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES (Úř. věst. 2019, L 130, s. 92), a to „stahovat“ pro přenos ze sítě do klientského počítače („download“) a „nahrávat“ pro přenos z klientského počítače na síť („upload“).

15 – Rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456).

16 – Viz rovněž rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, body 9 a 10), a mé stanovisko v uvedené věci (C-610/15, EU:C:2017:99, body 19 až 24).

17 – BitTorrent Client je rovněž název klientského softwaru BitTorrent, který vyrábí společnost BitTorrent Inc. Existují však i jiné softwary tohoto druhu, z nichž nejoblíbenějším je v současnosti µTorrent vyvinutý stejnou společností.

18 – Nebudu se zde zabývat otázkou, zda digitální soubor představuje rozmnoženinu díla (svůj názor v této záležitosti jsem vyjádřil ve svém stanovisku ve věci Vereniging Openbare Bibliotheken, C-174/15, EU:C:2016:459, bod 44). Je nesporné, že zaznamenání díla v elektronické podobě představuje jeho rozmnoženinu. Takové zaznamenání je však možné pouze v podobě souboru. Z výše uvedeného vyplývá, že tento soubor „obsahuje“ dílo v tom smyslu, že obsahuje údaje umožňující dílo přecišt a předvést pomocí počítače a softwaru. K podrobnějším úvahám viz zejména Gaudrat, Ph., „Forme numérique et propriété intellectuelle“, *Revue trimestrielle de droit commercial et de droit économique*, 2000, s. 910.

19 – Například stránka The Pirate Bay dotčená ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456); vzhledem k tomu, že na těchto stránkách s indexací nejsou soubory obsahující díla, ale pouze soubory torrent, mohou jejich správci tvrdit, že nijak neporušují autorská práva. Výše uvedeným rozsudkem byl tento jejich argument vyvrácen.

20 – Existují i novější protokoly, které nevyužívají centrální server („tracker“), jelikož jeho funkci plní rovnocenní uživatelé, označovaní jako „peers“. To je však v projednávané věci irrelevantní.

21 – Pomocí jejich IP adres sdělovaných serverem „tracker“.

každá část stahovaného souboru může být zároveň nahrávána jiným rovnocenným uživatelům („peers“), dokud nedojde ke stažení celého souboru. To umožňuje podstatně zvýšit rychlost stahování pro všechny rovnocenné uživatele („peers“), jelikož ta závisí zejména na počtu „peers“, kteří jsou schopni nahrávat jednotlivé části. BitTorrent klient bude ostatně nejprve nahrávat části, kterých je v „roji“ nejméně, aby jejich počet zvýšil.

Zprostředkování děl veřejnosti v sítích „peer-to-peer“²²

39. Dílo je k dispozici ke sdílení na síti „peer-to-peer“, dokud je úplný soubor obsahující toto dílo ve složce, k níž má přístup alespoň jeden BitTorrent klient některého uživatele sítě, a dokud je počítač takového uživatele připojen na internet. Pokud není k dispozici žádný uživatel, který by mohl sdílet soubor obsahující dílo, nelze již soubor torrent s ním spojený stáhnout z platformy pro indexaci (je takzvaně mrtvý).

40. Jednání, kterým určitá osoba udělí osobám nespádajícím do jejího soukromého kruhu svolení ke stahování chráněných děl zaznamenaných v paměti jejího počítače, je součástí výlučného práva udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednatel ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí, ve smyslu článku 3 směrnice 2001/29.

41. Podle judikatury Soudního dvora k tomu, aby se jednalo o „zpřístupnění“, postačuje, aby dílo bylo zpřístupněno veřejnosti takovým způsobem, že osoby, které ji tvoří, mohou mít k tomuto dílu přístup z místa a v době, jež si individuálně zvolí, a není rozhodující, zda této možnosti skutečně využijí, či nikoliv²³. Jinak řečeno, v případě zpřístupnění díla veřejnosti je otázka, zda skutečně došlo k přenosu díla, irelevantní. Podstatné je pouze to, že existovala možnost takového přenosu, kterou případně využil jednatel ze strany veřejnosti, který měl zájem o přístup k danému dílu. Tato vlastnost má prvořadý význam pro posouzení povahy sdílení děl na sítích „peer-to-peer“ z pohledu autorského práva, zejména práva na zpřístupnění díla veřejnosti.

42. Pokud jde o nahrávání obsahu, lze rozlišovat tři různé situace, v nichž se mohou nacházet uživatelé sítě „peer-to-peer“.

– Uživatelé „seeders“

43. První z nich se týká uživatelů, kteří mají k dispozici úplný soubor a sdílejí jej tak, že jednotlivé části nahrávají pro jiné osoby, které o něj mají zájem. Těmito uživateli, označovanými jako „seeders“ („nahrávající“), mohou být jak osoby sdílející soubor, k němuž získaly přístup z jiných zdrojů, než je síť „peer-to-peer“, tak osoby, které si nejprve stáhly úplný soubor a poté nechaly běžet BitTorrent klienta, aby odpovídal na žádosti o nahrání částí tohoto souboru přicházející od jiných uživatelů.

22 – Ačkoli je to překvapující, nebyla tato problematika dosud v právní vědě podrobněji analyzována. Pokud jde o jeden z mála příspěvků v této oblasti, viz Zygmunt, J., „rzesyłanie plików za pośrednictwem sieci peer-to-peer a rozpowszechnienie utworu w rozumieniu prawa autorskiego“, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*, 2017, č. 1, s. 44 až 62.

23 – Rozsudek ze dne 14. června 2017, *Stichting Brein* (C-610/15, EU:C:2017:456, bod 31).

– Uživatelé „peers“

44. Druhá situace se týká osob, které právě stahují soubor, ale nemají jej ještě stažený celý. Tyto osoby, tedy přesněji jejich počítače, jsou označovány jako „peers“ („rovnocenní uživatelé“)²⁴. BitTorrent klienti fungují na principu, že při stahování částí souborů zároveň automaticky nahrávají již stažené části jiným rovnocenným uživatelům, kteří tyto části hledají, a to až do okamžiku, kdy jsou staženy všechny části tvořící úplný soubor. Poté se uživatel může rozhodnout, zda ukončí činnost BitTorrent klienta, a tím i nahrávání jednotlivých částí souboru, nebo jej nechá běžet, přičemž v takovém případě se stává uživatelem „seeder“.

45. Z pohledu práva na zpřístupnění veřejnosti jsou podle mého názoru uživatelé „seeders“ a „peers“ ve srovnatelné situaci. Pokud totiž uživatel „peer“ stahuje soubor, zároveň nutně zpřístupňuje části souboru, které má k dispozici, okruhu osob tvořících „roj“, tedy dává svolení, aby jeho BitTorrent klient odpovídal na žádosti jiných uživatelů „peer“ o nahrání souboru. Vzhledem k tomu, že stahování skončí až po stažení celého souboru, nedojde-li k technické chybě, jelikož jednotlivé části lze použít až v okamžiku, kdy byl složen úplný soubor, je veřejnosti zpřístupňován celý soubor obsahující dílo. To je stejné jako v případě uživatele „seeder“, který si stáhl úplný soubor a poté jej dále zpřístupňuje veřejnosti (členům „roje“).

46. Naproti tomu skutečné nahrání částí souboru a počet nahraných částí závisí na tom, zda existují nějací uživatelé „peers“, kteří mají zájem o jejich stažení, či nikoli, a dále na počtu uživatelů „seeders“, kteří mají k dispozici tentýž soubor, a na rychlosti nahrávání, kterou umožňuje internetové připojení dotyčného uživatele. To platí stejně pro „peers“ i pro „seeders“, jelikož „seeder“ nic nenahraje, pokud o jeho soubor nemá nikdo zájem, a „peer“ nic nenahraje, pokud může nabídnout pouze části souboru, které již ostatní členové „roje“ mají, nebo pokud tyto části nahrává pomaleji než jiní „peers“. U obou druhů uživatelů, tedy „seeders“ i „peers“, se tudíž může stát, že nenahrají žádnou část souboru, nebo naopak že nahrají buď blíže neurčený počet částí souboru, nebo celý soubor. Tato okolnost je nicméně z pohledu práva na zpřístupnění veřejnosti bezpředmětná, jelikož otázka, zda skutečně došlo k přenosu dotčeného díla, či nikoli, je pro posouzení existence zpřístupnění díla veřejnosti bezpředmětná, jak jsem již vysvětlil výše; postačuje totiž pouhá možnost takového přenosu. Z tohoto důvodu není namístě uplatnit prahovou hodnotu týkající se množství nahraných dat, jako je hodnota zmíněna v části b) první předběžné otázky.

47. Kromě toho fungují sítě „peer-to-peer“, jakožto sítě určené ke sdílení souborů, na principu „do ut des“, tedy pokud chce uživatel stahovat, musí zároveň nahrávat. Stránky pro indexaci tak vyžadují, aby uživatelé dodržovali určitý poměr mezi nahráváním a stahováním, který je obvykle stanoven přibližně na hodnotu 1²⁵. Uživatelé, kteří mají tento poměr příliš nízký, mohou být zablokováni (anglicky „banned“). K zachování požadovaného poměru však nestačí pouhé nahrávání částí souboru v okamžiku jejich stahování, již jen kvůli tomu, že internetové připojení je často nastaveno tak, že rychlost nahrávání je menší než rychlost stahování²⁶. Je tedy třeba nahrávat i jindy než po dobu stahování. To znamená, že každý běžný uživatel sítě „peer-to-peer“ musí být zároveň „seeder“ a zpřístupňovat veřejnosti soubory, které má v držení.

48. Argumenty vznesené společnostmi Telenet, Proximus a Scarlet Belgium, podle kterých části vyměňované na sítích „peer-to-peer“ nepředstavují části děl, které by byly chráněné autorským právem, jsou tudíž neopodstatněné. Tyto části totiž nejsou částmi díla, ale částmi souborů obsahujících tato díla. Jednotlivé části jsou pouhým nástrojem k přenosu příslušných souborů pomocí

24 – Jak je tomu v oblasti internetu obvyklé, není terminologie týkající se sítě „peer-to-peer“ pevně zakotvena. Pro upřesnění uvádím, že v tomto stanovisku používám pojem „seeders“ pro uživatele, kteří mají k dispozici celý soubor a zpřístupní jej jiným uživatelům, pojem „peers“ pro uživatele, kteří právě stahují soubor a zároveň nahrávají jeho části jiným „peers“, a pojem „leecher“ pro uživatele, kteří pouze stahují, aniž by zároveň nahrávali.

25 – Poměr 1 znamená, že uživatel nahrál stejný objem dat, jaký stáhnul.

26 – Na rozdíl od výlučného práva na zpřístupnění veřejnosti se při výpočtu tohoto poměru započítávají pouze skutečně nahraná data, a nepostačí pouhé zpřístupnění.

protokolu BitTorrent. Skutečnost, že *přenášené* části jsou samy o sobě nepoužitelné, je nicméně irelevantní, jelikož *zpřístupňovaným* předmětem je soubor obsahující dílo, tedy dílo v digitální podobě. Stejně jako není z pohledu práva na zpřístupnění veřejnosti rozhodující, zda došlo k přenosu díla, či nikoli, není podstatný ani technologický proces, který byl k takovému přenosu použit²⁷.

49. Konečně, v tomto ohledu se fungování sítě „peer-to-peer“ nijak zásadně neliší od fungování sítě „World Wide Web“. Zveřejnění díla na internetu znamená pouze to, že soubor obsahující toto dílo je uložen na server připojený k internetu, kterému je přiřazena adresa URL („Uniform Resource Locator“), jež k němu umožňuje přístup. Dílo v objektivně vnímatelné podobě existuje na síti „World Wide Web“ až v okamžiku, kdy se klientský počítač připojí k předmětnému serveru, zkopíruje soubor a zobrazí dílo na obrazovce (nebo přehraje jeho zvukovou stopu). Již pouhé umístění souboru obsahujícího dílo na server přístupný pomocí sítě „World Wide Web“ však stačí k tomu, aby se jednalo o sdělování (zpřístupnění). Internet navíc funguje na principu přepojování paketů („packet switch“), kdy je soubor obsahující dané dílo rozdělen na malé bloky, neboli pakety²⁸ dat, které jsou v náhodném pořadí a různými cestami přenášeny mezi serverem a klientem. Tyto pakety jsou samy o sobě nepoužitelné, nebo každopádně jsou příliš malé na to, aby obsahovaly původní části díla, a až po jejich přenosu jsou zpětně sestaveny do souboru obsahujícího dílo. Je však nesporné, že na síti „World Wide Web“ dochází ke sdělování díla veřejnosti. Právo na zpřístupnění díla veřejnosti bylo zavedeno právě pro účely užití děl na internetu, především na síti „World Wide Web“.

– *Uživatelé „leechers“*

50. Třetí situace, v níž se mohou nacházet uživatelé sítě „peer-to-peer“, je situace uživatelů, kteří stahují soubory, ale nenahrávají je, a to ani v průběhu stahování, ani po jeho skončení. Někteří BitTorrent klienti totiž takové nastavení umožňují²⁹. Tito uživatelé jsou označováni jako „leechers“. Uživatelé „leechers“ mají zablokovánou možnost stahování částí souborů ze svých počítačů, a tudíž nezpřístupňují soubory veřejnosti, a tedy porušují toto výlučné právo.

51. I přesto „leechers“ porušují výlučné právo na rozmnožování chráněné podle článku 2 směrnice 2001/29. I když rozmnoženina souboru obsahujícího chráněné dílo vzniklá jeho stažením slouží pro soukromé účely, podle ustálené judikatury se totiž výjimka pro soukromé rozmnožení stanovená v čl. 5 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice nevztahuje na případ, kdy jsou rozmnoženiny pořízeny z neoprávněného zdroje³⁰. Právě to je ale případ stažení díla, které bylo zpřístupněno na síti „peer-to-peer“ bez svolení nositele autorského práva a práv s ním souvisejících. Porušení práva na rozmnožování nicméně nebylo v původním řízení namítnuto. V některých vnitrostátních právních systémech navíc užití padělku pořízeného třetí osobou zakládá samostatný delikt.

52. Kromě toho je fungování sítě „peer-to-peer“ založeno na mechanismu sdílení, což znamená, že jako protiplnění za každé stahování musí být umožněno nahrávání. Pokud je počet nahrávajících uživatelů sítě příliš malý, funguje síť špatně, jelikož stahování je příliš pomalé. Pokud již není žádný „seeder“, síť přestane fungovat úplně a soubor torrent je takzvaně mrtvý. Proto servery „trackers“ diskriminují nenahrávající uživatele („leechers“) tak, že jim snižují rychlost stahování, nebo jim dokonce blokují přístup. Strategie stahování bez nahrávání tak může fungovat jen pro občasné uživatele sítě „peer-to-peer“ a „leechers“ tak z podstaty věci představují jen okrajový jev na těchto sítích.

27 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2016, Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, bod 38).

28 – Často ještě menší než části souborů sdílené pomocí protokolu BitTorrent.

29 – Jiné softwarové aplikace naproti tomu umožňují pouze omezit rychlost nahrávání, což s ohledem na výše uvedené úvahy nebrání tomu, aby bylo takové jednání považováno za zpřístupnění díla veřejnosti.

30 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 41).

53. Skutečnost, že si uživatel na svém klientu BitTorrent zablokoval funkci nahrávání, tudíž může být vskutku uplatněna jako prostředek obrany v soudním řízení o náhradě škody vzniklé v důsledku porušení práva na zpřístupnění díla veřejnosti, avšak ve fázi, kdy se poškozený nositel práv snaží získat osobní údaje dotyčných osob na základě IP adres jejich internetového připojení, je již pouhé stažení chráněných děl ze sítě „peer-to-peer“ podle mého názoru dostatečnou indicií o pravděpodobné existenci takového porušení.

K požadavku jednání při plné znalosti věci a nepominutelné úlohy uživatele

54. Společnosti Telenet, Proximus a Scarlet Belgium rovněž argumentují tím, že uživatelé sítě „peer-to-peer“ nemusí nutně vědět, že při stahování děl z těchto sítí zároveň daná díla nahrávají. V každém případě podle nich tito uživatelé nemají nepominutelnou úlohu při zpřístupnění děl sdílených na těchto sítích veřejnosti. Tyto společnosti tvrdí, že podle judikatury Soudního dvora jsou přitom požadavky, aby uživatel jednal při plné znalosti věci a byl si vědom své nepominutelné úlohy, nutnými podmínkami k určení existence sdělování veřejnosti.

55. Zaprvé, pokud jde o požadavek, aby uživatelé sítě „peer-to-peer“ jednali při plné znalosti věci, je třeba podotknout, že BitTorrent klient není standardní software, který by byl běžně nainstalován v počítači. K jejich nainstalování, nastavení a užívání jsou potřebné zvláštní znalosti, které lze nicméně v současné době poměrně snadno získat, zejména díky mnoha návodům dostupným na internetu. V každém takovém návodu je přitom jasně uvedeno, že stahování ze sítě „peer-to-peer“ je automaticky spojeno s nahráváním téhož obsahu. V některých návodech se lze rovněž dozvědět, jak tuto funkci vypnout.

56. Zadruhé, jak jsem již vysvětlil výše³¹, uživatelé sítě „peer-to-peer“ jsou informováni o požadovaném poměru mezi nahráváním a stahováním, s tím, že v případě příliš nízkého poměru může být zablokován jejich přístup na stránku s indexací. Uživatelé si tak jsou velmi dobře vědomi toho, že účast v sítích „peer-to-peer“ je spojena nejen se stahováním obsahu, ale také s jeho nahráváním.

57. Nejsem tedy přesvědčen, že by tito uživatelé nejednali při plné znalosti věci. Není to však příliš podstatné, jelikož podle mého názoru v takovém případě, jako je projednávaná věc, není jednání při plné znalosti věci podmínkou existence zpřístupnění díla veřejnosti.

58. Je pravda, že v řadě rozsudků Soudní dvůr zdůraznil důležitost vědomé povahy zásahu uživatele k tomu, aby mohl být učiněn závěr o existenci sdělování díla veřejnosti. Tak tomu bylo zejména ve věci, ve které byl vydán rozsudek Stichting Brein, jež se týkala správců stránky s indexací souborů na síti „peer-to-peer“³². Souhlasím nicméně s názorem Komise, podle které byl tento požadavek vědomé povahy zásahu nezbytný ve věcech, ve kterých Soudní dvůr připisoval sdělování veřejnosti osobám, které neuskutečnily prvotní sdělení díla veřejnosti. Pokud nejde o vědomý zásah, jsou takové osoby podle Komise pouhými pasivními zprostředkovateli, tedy poskytovateli technických zařízení, kterým nelze připisovat žádné sdělování díla veřejnosti.

59. Naproti tomu v situaci, kdy dotyční uživatelé sami sdělují (zpřístupňují) dílo veřejnosti, není plná znalost věci nezbytnou podmínkou existence dotčeného jednání. Článek 3 směrnice 2001/29 totiž neobsahuje žádný údaj v tomto smyslu. Nevědomost porušovatele práv může být vzata v potaz nanejvýš při určení výše náhrady škody, jak je výslovně stanoveno v čl. 13 odst. 2 směrnice 2004/48, z hlediska zákonnosti jeho jednání je však irrelevantní. Toto ustanovení je ostatně dalším potvrzením, že vědomá povaha není obecně nezbytnou podmínkou existence porušení práva duševního vlastnictví chráněného unijním právem.

31 – Viz bod 47 tohoto stanoviska.

32 – Viz rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, bod 26). Viz rovněž rozsudek ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, bod 31).

60. Totéž platí pro nevyhnutelnost zásahu uživatele k tomu, aby se dílo stalo přístupným veřejnosti. Toto kritérium je rozhodující v případě, kdy má být sdělování díla veřejnosti připisáno osobě, jež neuskutečnila jeho prvotní sdělení³³. Nepominutelná úloha totiž spočívá v umožnění přístupu k dílu nové veřejnosti, tedy veřejnosti, pro kterou nebylo prvotní sdělení určeno³⁴.

61. To však není případ uživatelů sítě „peer-to-peer“. Ačkoli je pravda, že tito uživatelé zpřístupňují jiným „peers“ části souborů, které většinou předtím stáhli ze stejné sítě, jsou dané soubory po stažení uloženy v jejich počítačích³⁵, a zpřístupnění těchto souborů tak má povahu prvotního, nebo přinejmenším nezávislého sdělení. Obdobně Soudní dvůr rozhodl, že sdělování veřejnosti zahrnuje zpřístupnění online na internetových stránkách díla, které předtím bylo zveřejněno na jiných internetových stránkách³⁶. Nepominutelná úloha těchto uživatelů tak není rozhodující pro to, aby mohlo být dané jednání označeno za sdělování veřejnosti³⁷.

K existenci nové veřejnosti

62. Podle ustálené judikatury Soudního dvora jsou ke sdělení chráněného díla veřejnosti nezbytné dva prvky, a to sdělení a přítomnost veřejnosti³⁸. Sdílení souborů na síti „peer-to-peer“ se za normálních okolností týká blíže neurčeného počtu potenciálních adresátů a je do něj zapojen velký počet osob. Přítomnost veřejnosti je tedy prokázána³⁹.

63. Kromě toho je požadavek, že dotčená veřejnost musí být nová, použitelný pouze v případě druhotného sdělení. Za novou veřejnost je totiž třeba považovat takovou veřejnost, kterou nositelé autorského práva nebrali v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení⁴⁰. Jelikož zpřístupnění chráněných děl veřejnosti ze strany uživatelů sítě „peer-to-peer“ má povahu prvotního sdělení⁴¹, není kritérium nové veřejnosti v projednávané věci použitelné.

64. V každém případě, i kdyby bylo toto kritérium použitelné, je třeba všechny jednotlivce ze strany veřejnosti, kterým je sdělení určeno, tedy v projednávané věci uživatele sítě „peer-to-peer“, považovat za novou veřejnost, jelikož nositelé autorského práva a práv s ním souvisejících nebrali v potaz žádnou veřejnost, protože díla jsou sdílena bez jejich svolení.

Navrhovaná odpověď

65. Uživatelé sítě „peer-to-peer“ tedy tím, že umožňují stahování částí souborů obsahujících díla chráněná autorským právem ze svých počítačů, ať již v okamžiku, kdy tyto soubory stahují, nebo nezávisle na takovém stahování, zpřístupňují tato díla veřejnosti ve smyslu článku 3 směrnice 2001/29.

33 – Například ředitel hotelu, který zajišťuje přenos televizního signálu do hotelových pokojů (rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, bod 42) nebo správce stránky s indexací souborů na síti „peer-to-peer“ (rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, bod 36).

34 – Rozsudek ze dne 31. května 2016, Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, bod 46).

35 – Které tak podle způsobu fungování protokolu BitTorrent plní stejnou úlohu jako servery v síti „World Wide Web“.

36 – Rozsudek ze dne 7. srpna 2018, Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634, výrok).

37 – Pro úplnost dodávám, že uživatelé sítě „peer-to-peer“, na nichž jsou sdílena díla, která jsou dostupná i jinde, avšak za úplaty, podle mého názoru zpřístupňují tato díla veřejnosti za účelem zisku. Jak jsem totiž vysvětlil výše, v duchu logiky fungování sítě „peer-to-peer“ je nahrávání protiplněním za možnost stahování. To znamená, že uživatelé takové sítě nahrávají, aby získali hospodářský prospěch v podobě možnosti získat zdarma přístup k dílům, za něž by za normálních okolností museli zaplatit. Jednají tak jednoznačně v ziskovém úmyslu.

38 – Rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, bod 36).

39 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, body 42 a 43).

40 – Rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, bod 44).

41 – Viz bod 61 tohoto stanoviska.

66. Navrhuji proto, aby Soudní dvůr odpověděl na první předběžnou otázku tak, že článek 3 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že právo na zpřístupnění veřejnosti ve smyslu tohoto článku zahrnuje zpřístupnění částí souboru obsahujícího chráněné dílo ke stažení v rámci sítě „peer-to-peer“, a to i pokud k němu dojde před tím, než si sám dotýčný uživatel stáhl celý uvedený soubor, přičemž není rozhodující, zda tento uživatel jednal při plné znalosti věci.

Ke druhé předběžné otázce

67. Podstatou druhé předběžné otázky položené předkládajícím soudem je, zda taková společnost, jako je společnost Mircom, která sice nabyla určitá práva k chráněným dílům, avšak tato práva nevyužívá, ale pouze vymáhá náhradu škody od osob, které tato práva porušují, v projednávané věci tím, že zpřístupňuje tato díla veřejnosti na sítích „peer-to-peer“, může žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II směrnice 2004/48. Předkládající soud vyjadřuje rovněž pochybnosti, zda lze mít za to, že takovému subjektu vznikla újma ve smyslu článku 13 této směrnice.

Povaha společnosti Mircom jako držitele licence

68. V článku 4 písm. a) až d) směrnice 2004/48 jsou vyjmenovány čtyři kategorie subjektů, které musí být uznány za osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření uvedených v této směrnici, aby bylo zaručeno dodržování práv duševního vlastnictví. Jsou jimi nositelé těchto práv, ostatní osoby oprávněné užívat tato práva, zejména držitelé licence, kolektivní správci práv duševního vlastnictví a profesní subjekty ochrany práv, které jsou řádně uznávány jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví. Subjekty spadající do posledních tří uvedených kategorií jsou oprávněny dovolávat se ustanovení směrnice 2004/48 pouze v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem.

69. V původním řízení je nesporné, že společnost Mircom není nositelem autorského práva ani žádného práva souvisejícího s právem autorským k dotčeným dílům. Článek 4 písm. a) směrnice 2004/48 se na ni tedy nevztahuje.

70. Naproti tomu společnost Mircom tvrdí, že nabyla licence, které ji opravňují ke sdělování děl dotčených ve věci v původním řízení veřejnosti prostřednictvím sítě „peer-to-peer“. *Prima facie* by tak měla být tato společnost považována za držitele licence, a měla by se proto na ni vztahovat ustanovení směrnice 2004/48 podle jejího čl. 4 písm. b). Unijní normotvůrce totiž považuje držitele licence za osoby poškozené protiprávním jednáním, jelikož takové jednání může bránit řádnému využívání licencí nebo snižovat zisky z jejich využívání.

71. Předkládajícímu soudu ještě přísluší ověřit platnost licenčních smluv uzavřených společností Mircom podle práva použitelného na tyto smlouvy a procesní způsobilost takového držitele licence podle procesních předpisů použitelných na daný spor.

72. Zmíněný soud nicméně uvádí, že společnost Mircom ve skutečnosti tyto licence nevyužívá, ale pouze vymáhá náhradu škody od osob, které porušují autorské právo a práva s ním související k dotčeným dílům tím, že předmětná díla zpřístupňují veřejnosti na sítích „peer-to-peer“. Podle předkládajícího soudu jednání společnosti Mircom přesně odpovídá definici subjektu, který je často označován jako „copyright troll“.

73. Připomínám, že „copyright troll“ je osoba, která nabyla omezená práva k užití chráněných děl, avšak tato práva ve skutečnosti nevyužívá, ale pouze vymáhá náhradu škody od osob, které tato práva porušují, zejména na internetu, a to nejčastěji na sítích určených ke sdílení souborů, jako jsou sítě „peer-to-peer“. Kromě toho „copyright troll“ podává žaloby k soudům, jejichž jediným účelem je získat jména a adresy porušovatelů a následně jim nabídnout smír, nejčastěji mimosoudní cestou, pokud

zaplatí určitou částku. Své příjmy tak získává primárně z částek „dobrovolně“ zaplacených porušovateli, o které se dělí s nositeli autorského práva a práv s ním souvisejících k dotčeným dílům. Tento postup je zřejmě mimořádně účinný, pokud jde o porušování autorského práva a práv s ním souvisejících k pornografickým filmům, jelikož kromě pohružky vysokou náhradou škody, která by mohla být uložena v soudním řízení, lze využít i pocit studu záměrně vyvolaný u domnělých porušovatelů⁴². V převážné většině případů tak mohou být dotčené osoby ochotny zaplatit požadované částky, aniž by uplatnily případné prostředky na svou obranu, nebo dokonce aniž by se ve skutečnosti dopustily porušení dotčených práv⁴³.

74. Společnost Mircom sama na jednání uznala, že nevyužívá (ani nemá v úmyslu využívat) nabyté licence k dílům dotčeným ve věci v původním řízení. Navíc, ačkoli sítě „peer-to-peer“ mohou sloužit jako legální prostředek pro distribuci některých obsahů chráněných autorským právem, je nutné vynaložit nemalé úsilí k překonání technických problémů spojených s takovým distribučním kanálem a k zajištění jeho ziskovosti. Pouhé nabytí licencí tedy nepostačuje, a nedomnívám se, že by společnost Mircom měla v úmyslu takové úsilí vyvinout.

75. Právě naopak, předkládající soud odkazuje na judikáty, vydané zejména ve Spojeném království, ve kterých soud rozhodl, že společnost Mircom jedná způsobem typickým pro „copyright trolls“, zejména používá údaje domnělých porušovatelů získané v předcházejícím soudním řízení k tomu, aby tyto porušovatele kontaktovala a nabídla jim „dohodu“, přičemž však proti osobám, které takovou dohodu odmítly, nezahajuje soudní řízení⁴⁴.

76. Zdálo by se tedy, že jednání společnosti Mircom skutečně odpovídá jednání „copyright troll“. Tento pojem však unijní právo nezná. Kromě toho jednání společnosti Mircom není samo o sobě protiprávní. Jak správně zdůrazňuje Komise, nic nebrání dotčené osobě, aby se vzdala soudních prostředků, pokud je nepovažuje za vhodné, ani aby usilovala o smír ve sporech, které vede s porušovateli autorského práva.

77. Naproti tomu v unijním právu existuje obecná právní zásada, podle níž se jednotlivci nemohou podvodně nebo zneužívajícím způsobem dovolávat unijních právních norem. Použití unijní právní úpravy totiž nemůže být rozšířeno až do té míry, že by zahrnovalo i úkony prováděné s cílem získat podvodně nebo zneužívajícím způsobem výhody stanovené unijním právem. Tak je tomu v případě, že ustanovení unijního práva jsou uplatňována nikoli za účelem dosažení cílů těchto ustanovení, ale za účelem získání výhody, kterou skýtá unijní právo, přestože jsou podmínky pro její přiznání splněny pouze formálně⁴⁵.

78. Vzhledem k tomu, že se zásada zákazu zneužití práva použije v mnoha rozmanitých oblastech unijního práva⁴⁶, nevidím žádný důvod, který by mohl bránit jejímu použití v oblasti práva duševního vlastnictví. Kromě toho sama směrnice 2004/48 ve svém čl. 3 odst. 2 vyžaduje, aby byly poskytnuty záruky proti zneužití opatření, řízení a nápravných opatření v ní stanovených.

42 – Obvykle stačí uvést explicitní názvy děl, která jsou předmětem tvrzených porušení.

43 – Dotyčnými osobami jsou držitelé internetových přípojení, jejichž jména byla zjištěna na základě IP adres těchto přípojení. Nejde tedy nutně o osoby, které se dopustily předmětných porušení.

44 – Rozsudek England and Wales High Court (Chancery Division) ze dne 16. července 2019, Mircom International Content Management & Consulting Ltd & Ors v. Virgin Media Ltd & Anor [2019] EWHC 1827.

45 – Nejnověji viz rozsudek ze dne 26. února 2019, N Luxembourg 1 a další (C-115/16, C-118/16, C-119/16 a C-299/16, EU:C:2019:134, body 96 až 98 a citovaná judikatura).

46 – Viz rozsudek ze dne 26. února 2019, N Luxembourg 1 a další (C-115/16, C-118/16, C-119/16 a C-299/16, EU:C:2019:134, bod 100 a citovaná judikatura). Viz rovněž de la Feria, R., Vogenauer, S. (eds.), Prohibition of Abuse of Law: A New General Principle of EU Law?, Hart Publishing, Oxford – Portland, 2011.

79. V této souvislosti by bylo možné mít za to, že společnost Mircom tím, že nabyla licence k užití děl, které nemá v úmyslu využívat, ve skutečnosti zamýšlí zneužít postavení držitele licence k tomu, aby mohla podat návrhy na zahájení soudních řízení stanovených ve směrnici 2004/48 s cílem získat údaje o osobách porušujících autorské právo a práva s ním související k dílům, na které se tyto licence vztahují. Díky těmto údajům pak může kontaktovat tyto porušovatele a pod pohrůžkou soudního řízení od nich požadovat zaplacení paušální částky v rámci uzavření smíru.

80. Na základě formálního splnění podmínek pro získání postavení držitele licence by se tedy společnost Mircom dovolávala tohoto postavení za jiným cílem, než za jakým směrnice 2004/48 přiznává držitelům licence způsobilost vystupovat před soudem v případě porušení práv duševního vlastnictví. Unijní normotvůrce totiž zamýšlel poskytnout držitelům licence nástroj na ochranu řádného využívání jejich licence, zatímco jediným záměrem společnosti Mircom je postihovat porušení autorského práva a práv s ním souvisejících a získat tak finanční prospěch. Takové jednání by tedy odpovídalo definici zneužití práva, které je v unijním právu zakázané.

81. Rozhodnutí, zda skutečně jde o takové zneužívající jednání, vyžaduje posouzení skutkových okolností, a musí je tedy učinit vnitrostátní soud. Pokud by uvedený soud dospěl k závěru, že se společnost Mircom skutečně snaží zneužít svého postavení držitele licence, aby mohla žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v předpisech přijatých v rámci provedení směrnice 2004/48, musel by jí odmítnout možnost využít těchto opatření, řízení a nápravných opatření v rozsahu, v jakém jí jsou přiznána na základě jejího postavení držitele licence.

Postavení společnosti Mircom jako nabyvatele pohledávek

82. S ohledem na smlouvy uzavřené mezi společností Mircom a výrobcí filmů, které byly předloženy Soudnímu dvoru, lze nicméně postavení uvedené společnosti posoudit i jinak. Předkládající soud totiž musí ověřit, zda tyto smlouvy nejsou jiné povahy, než je licenční smlouva. Pokud by tomu tak bylo, nešlo by o zneužití práva, ale o jiný právní vztah, než jaký z těchto smluv *prima facie* vyplývá.

83. Společnost Mircom zejména tvrdí, že je nejen držitelem licence, kterou jí poskytli výrobci filmů dotčení ve věci v původním řízení, ale rovněž nabyvatelem pohledávek, které tito výrobci mají z titulu porušení autorského práva a práv s ním souvisejících k těmto filmům. Vyvstává tak otázka, zda je takový nabyvatel pohledávek oprávněn žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených ve směrnici 2004/48.

84. Připomínám, že kategorie osob, kterým směrnice 2004/48 přiznává oprávnění uplatňovat opatření, řízení a nápravná opatření v ní stanovená, jsou vyjmenovány v jejím čl. 4 písm. a) až d). Článek 4 písm. a) této směrnice se týká nositelů práv duševního vlastnictví, což je kategorie, která nepochybně nezahrnuje nabyvatele pohledávek souvisejících s porušením těchto práv.

85. Naproti tomu v čl. 4 písm. b) směrnice 2004/48 jsou uvedeny „všechny ostatní osoby oprávněné užívat [práva duševního vlastnictví]“. Výše jsem již uvedl, že společnost Mircom by se jako držitel licence v zásadě mohla dovolávat tohoto ustanovení, pokud by nebyly její licence prohlášeny za nabyté zneužívajícím způsobem. Na tomto místě je tudíž třeba posoudit, zda by se mohla tohoto ustanovení dovolávat jako nabyvatel pohledávek vyplývajících z porušení práv duševního vlastnictví.

86. Podle mého názoru nikoli. Pojem „užívání práv duševního vlastnictví“ musí být totiž vykládán v tom smyslu, že zahrnuje výkon výlučných práv vyplývajících z práv duševního vlastnictví. Pokud jde o předměty ochrany autorským právem a právy souvisejícími s právem autorským, jde obvykle o rozmnožování, sdělování veřejnosti a šíření rozmnoženin těchto předmětů ochrany. Právě osoby oprávněné k výkonu těchto výlučných práv mají, obdobně jako nositelé práv duševního vlastnictví, přímý zájem na ochraně posledně uvedených práv, jak je uvedeno v bodě 18 odůvodnění směrnice

2004/48⁴⁷, jelikož každý zásah do těchto práv znamená zároveň možné porušení uvedených výlučných práv.

87. Nabytí a vymáhání pohledávek vyplývajících z takových porušení však nepředstavuje výkon výlučných práv nositelů práv duševního vlastnictví, ale spíše způsob získání náhrady škody způsobené porušením těchto výlučných práv, jenž je obvyklý v právu občanském. Domnívám se proto, že čl. 4 písm. b) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že do kategorie osob oprávněných užívat práva duševního vlastnictví, na něž se vztahuje toto ustanovení, nezahrnuje nabyvatele pohledávek vyplývajících z porušení těchto práv.

88. To však neznamená, že by nositelé práv duševního vlastnictví nemohli mít zájem na postoupení svých pohledávek vyplývajících z porušení těchto práv, zejména s ohledem na obtíže, s nimiž by se mohli setkat, kdyby tyto pohledávky vymáhali sami. O postoupení těchto pohledávek by přitom byl pravděpodobně větší zájem, pokud by nabyvatelé mohli využít mechanismy určené ke snazšímu potvrzení a vymáhání pohledávek, jako jsou mechanismy upravené v kapitole II směrnice 2004/48.

89. Nevylučuji tedy, že vnitrostátní právo může přiznávat nabyvatelům takových pohledávek oprávnění žádat o použití opatření přijatých k provedení směrnice 2004/48. Podle judikatury Soudního dvora totiž zmíněná směrnice zakotvuje pouze minimální standard ochrany a nebrání členským státům, aby přijaly opatření poskytující vyšší úroveň ochrany⁴⁸. Nevyžaduje však, aby tak členské státy učinily.

90. Mám za to, že takový požadavek zejména nevyplývá z rozsudku SNB-REACT⁴⁹. Je pravda, že v tomto rozsudku Soudní dvůr rozhodl, zejména s odkazem na bod 18 odůvodnění směrnice 2004/48, že „je-li kolektivní správce práv duševního vlastnictví, který je uznán jako osoba oprávněná zastupovat nositele těchto práv, považován vnitrostátními právními předpisy za subjekt mající přímý zájem na ochraně těchto práv a umožňují-li mu tyto předpisy vystupovat v řízení před soudem, jsou členské státy povinny přiznat mu oprávnění žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených touto směrnicí a aktivní legitimaci k uplatňování těchto práv před soudem“⁵⁰. Uvedený rozsudek se však podle jeho znění týkal kolektivního správce práv duševního vlastnictví, tedy subjektu patřícího do jedné z kategorií uvedených v článku 4 směrnice 2004/48 [pod písm. c)]. Z bodu 18 odůvodnění směrnice 2004/48 vyplývá, že osoby spadající do těchto kategorií mají podle unijního normotvůrce přímý zájem na dodržování práv duševního vlastnictví. Naproti tomu nelze na základě tohoto bodu odůvodnění požadovat, aby bylo stejné oprávnění přiznáno subjektům, jež nespádají do žádné z uvedených kategorií, jako jsou nabyvatelé pohledávek vyplývajících z porušení práv duševního vlastnictví, a to ani pokud lze mít za to, že i oni mají přímý zájem jejich dodržování. Odůvodnění totiž může vysvětlovat volbu normotvůrce, a tedy sloužit jako vodítko při výkladu ustanovení aktu unijního práva, nemá však jako takové normativní povahu, která by byla nezávislá na příslušných ustanoveních.

91. Navíc se domnívám, na rozdíl od toho, co tvrdila společnost Telenet na jednání, že závěr, podle kterého jde o postoupení pohledávek, není dotčen ani skutečností, že pohledávky postoupené společnosti Mircom v době uzavření dotčených smluv neexistovaly, ani skutečností, že tyto smlouvy byly uzavřeny na dobu určitou. Takové postoupení se totiž může, je-li to podle použitelného práva přípustné, týkat i budoucích pohledávek a lze je vzít zpět, pokud se nepodaří pohledávku vymoci. Naproti tomu musí předkládající soud ověřit zaprvé platnost těchto postoupení podle práva použitelného na dotčené smlouvy, a zadruhé vymahatelnost takových postoupení vůči dlužníkům podle použitelných právních předpisů, včetně procesních předpisů upravujících řízení před příslušným soudem.

47 – Podle tohoto bodu odůvodnění by „[o]sobami oprávněnými požadovat použití těchto řízení, postupů a nápravných opatření [...] neměli být pouze nositelé práv, ale také osoby, které mají na věci přímý zájem a odpovídající právní postavení, pokud je to povoleno platným právem a v souladu s ním; mohou zde být zahrnuty profesní organizace, které spravují tato práva nebo jsou pověřeny ochranou kolektivních a individuálních zájmů, které spravují“.

48 – Rozsudek ze dne 25. ledna 2017, Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa (C-367/15, EU:C:2017:36, bod 23 a citovaná judikatura).

49 – Rozsudek ze dne 7. srpna 2018, C-521/17, EU:C:2018:639.

50 – Rozsudek ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT (C-521/17, EU:C:2018:639, bod 34).

Jiná možná postavení společnosti Mircom

92. Společnost Telenet tvrdí, opět s odkazem na rozsudek SNB-REACT⁵¹, že společnost Mircom má být považována za kolektivního správce práv duševního vlastnictví. Shodně se společnostmi Proximus a Scarlet Belgium a Komisí mám za to, že tento výklad je nesprávný. Společnost Mircom totiž nespravuje autorská práva a práva související s právem autorským, jejichž nositeli jsou její smluvní partneři, ale usiluje pouze o získání náhrady škody za újmu vzniklou v důsledku porušení těchto práv. Společnost Mircom navíc podle mého názoru zřejmě nesplňuje ani požadavky, jež na kolektivní správce klade směrnice 2014/26/EU⁵². Sama společnost Mircom navíc tvrdí, že není kolektivním správcem.

93. Konečně, souhlasím s polskou vládou, podle které každý nositel autorského práva nebo práva s ním souvisejícího může pověřit jinou osobu, na základě plné moci nebo jiného zmocňujícího právního aktu, aby jeho jménem vykonávala jeho práva, zejména aby vymáhala náhradu škody za porušení jeho práva. Takovou situaci ostatně výslovně upravuje čl. 4 písm. d) směrnice 2004/48. Ve věci v původním řízení tak tomu však podle všeho není. Předkládající soud má totiž za nesporné, že společnost Mircom nejedná jménem a na účet dotčených výrobců filmů, ale že jedná svým jménem a na svůj účet. Tuto společnost tudíž nelze považovat za subjekt ochrany práv, který by byl řádně uznáván jako osoba oprávněná zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, ve smyslu článku 4 písm. d) směrnice 2004/48.

Navrhovaná odpověď

94. Navrhují, aby Soudní dvůr odpověděl na druhou předběžnou otázku tak, že čl. 4 písm. b) směrnice 2004/48 musí být vykládán v tom smyslu, že subjekt, který sice nabytá práva k chráněným dílům, avšak tato práva nevyužívá a pouze vymáhá náhradu škody od osob, které tato práva porušují, není osobou oprávněnou žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice, pokud příslušný soud rozhodne, že dotčený subjekt nabytá práva pouze s cílem získat toto postavení oprávněné osoby. Uvedená směrnice nevyžaduje, ani nebrání tomu, aby členský stát ve vnitrostátní právní úpravě přiznal takové postavení nabyvateli pohledávek vyplývajících z porušení práv duševního vlastnictví.

Ke třetí předběžné otázce

95. V rámci třetí předběžné otázky se předkládající soud táže, do jaké míry mají být okolnosti uvedené v první a druhé předběžné otázce vzaty v potaz v rámci posouzení spravedlivého vyvážení zájmů mezi dodržováním práv duševního vlastnictví na straně jedné a dodržováním práv a svobod uživatelů, jako je respektování soukromého života a ochrana osobních údajů, na straně druhé.

Úvodní poznámky

96. Z této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je zřejmé, že předkládajícímu soudu je známa judikatura Soudního dvora týkající se předávání osobních údajů osobám soukromého práva za účelem postihu porušení autorského práva před občanskoprávními soudy. Podle této judikatury čl. 8 odst. 3 směrnice 2004/48 ve spojení s čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 takovému předávání nebrání, ale ani nevyžaduje⁵³. Soudní dvůr nicméně dospěl k závěru, že při provedení mimo jiné směrnic 2002/58 a 2004/48 musí členské státy dbát na to, aby se opíraly o výklad těchto směrnic, který umožní zajistit

51 – Rozsudek ze dne 7. srpna 2018 (C-521/17, EU:C:2018:639).

52 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právu k užití hudebních děl online na vnitřním trhu (Úř. věst. 2014, L 84, s. 72).

53 – Rozsudek ze dne 19. dubna 2012, Bonnier Audio a další (C-461/10, EU:C:2012:219, bod 55 a citovaná judikatura).

spravedlivou rovnováhu mezi jednotlivými základními právy chráněnými právním řádem Unie. Kromě toho je nutné, aby při uplatňování opatření provádějících tyto směrnice do vnitrostátního právního řádu orgány a soudy členských států nejen vykládaly své vnitrostátní právo v souladu s uvedenými směrnicemi, ale rovněž, aby se neopíraly o takový jejich výklad, který by byl v rozporu s danými základními právy nebo s jinými obecnými zásadami unijního práva, jako je zásada proporcionality⁵⁴.

97. Tato judikatura musí být vykládána ve světle novější judikatury, která podle mého názoru klade důraz na povinnost členských států zaručit nositelům práv duševního vlastnictví skutečnou možnost domoci se náhrady škody za újmu vyplývající z porušení těchto práv. Ve věci, kde se skutkové okolnosti v původním řízení týkaly sdílení souborů, tak Soudní dvůr rozhodl, že unijní právo (směrnice 2001/29 a 2004/48) brání takové vnitrostátní právní úpravě, případně praxi vnitrostátních soudů, podle níž se majitel internetového připojení, jehož prostřednictvím byla porušena autorská práva, může vyhnout odpovědnosti jen tím, že uvede alespoň jednoho rodinného příslušníka, který měl možnost přístupu k tomuto připojení, aniž by tento majitel sdělil bližší podrobnosti, přičemž v takovém případě nemá poškozený nositel autorského práva žádnou skutečnou možnost uplatnit opravné prostředky a tato právní úprava nepřiznává nositeli práv žádnou jinou možnost domoci se náhrady škody, například tím, že by byla určena [občanskoprávní] odpovědnost majitele dotčeného internetového připojení⁵⁵. Pokud je však možnost nositele autorského práva domoci se náhrady vzniklé újmy podmíněna tím, že majitel internetového připojení, jehož prostřednictvím došlo k porušení tohoto práva, sám uzná svou odpovědnost za toto porušení, nebo označí odpovědnou osobu, tím spíše to platí v předchozí fázi, tedy při zjišťování totožnosti majitele připojení, které je ve většině případů možné jedině na základě IP adres a informací sdělených poskytovatelem internetového připojení.

98. Zcela nedávno však Soudní dvůr vydal rozsudek *La Quadrature du Net a další*⁵⁶, který je významný z hlediska fáze předcházející jakémukoli předání takových údajů, jako jsou IP adresy, a to uchovávání těchto údajů. Zmíněný rozsudek sice vychází ze starší judikatury, obsahuje však důležitá upřesnění. V této souvislosti si nelze nepovšimnout jistého napětí mezi tímto rozsudkem a judikaturou citovanou v předchozích bodech, která se týká sdělování IP adres v rámci žalob na ochranu práv duševního vlastnictví.

99. V rozsudku *La Quadrature du Net a další* totiž Soudní dvůr připouští, že „v případě trestného činu spáchaného on-line může IP adresa představovat jediný vyšetřovací prostředek umožňující identifikovat osobu, které byla tato adresa přidělena v okamžiku spáchání tohoto trestného činu“⁵⁷. Totéž platí i v případě občanskoprávních deliktů spáchaných on-line, jako je porušení práv duševního vlastnictví. Soudní dvůr rovněž dospěl k závěru, že „[t]ato kategorie údajů [IP adresy] je [...] méně citlivá než ostatní provozní údaje“⁵⁸.

100. Podle Soudního dvora se tedy „plošné a nerozlišující uchovávání [tedy týkající se IP adres všech fyzických osob, které jsou vlastníky koncového zařízení, z něhož může být přístup k internetu uskutečňován] samotných IP adres přidělených zdroji připojení⁵⁹ [...] v zásadě nejeví být v rozporu s čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 ve spojení s články 7, 8 a 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny, pokud tato možnost podléhá přísným hmotněprávním i procesním podmínkám, kterými se použití těchto údajů musí řídit“⁶⁰.

54 – Rozsudek ze dne 19. dubna 2012, *Bonnier Audio a další* (C-461/10, EU:C:2012:219, bod 56 a citovaná judikatura).

55 – Rozsudek ze dne 18. října 2018, *Bastei Lübbe* (C-149/17, EU:C:2018:841, body 51 až 53 a výrok).

56 – Rozsudek ze dne 6. října 2020 (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791).

57 – Rozsudek ze dne 6. října 2020, *La Quadrature du Net a další* (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 154).

58 – Rozsudek ze dne 6. října 2020, *La Quadrature du Net a další* (spojené věci C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 152).

59 – Jde pravděpodobně o sdělení (viz bod 152 téhož rozsudku).

60 – Rozsudek ze dne 6. října 2020, *La Quadrature du Net a další* (spojené věci C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 155).

101. Soudní dvůr však uvedl, že „[s] ohledem na závažnost zásahu do základních práv zakotvených v člancích 7 a 8 Listiny, který toto uchovávání představuje, může být tento zásah odůvodněn – stejně jako v případě zajištění národní bezpečnosti – pouze bojem proti závažné trestné činnosti a předcházením závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti“⁶¹. Soudní dvůr tedy rozhodl, že čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 ve spojení s články 7, 8 a 11 a čl. 52 odst. 1 Listiny brání legislativním opatřením, která pro účely stanovené v čl. 15 odst. 1 směrnice 2002/58 preventivně stanoví plošné a nerozlišující uchovávání provozních údajů, vyjma mimo jiné legislativních opatření, která za účelem zajištění národní bezpečnosti, boje proti závažné trestné činnosti a předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti stanoví plošné a nerozlišující uchovávání IP adres přidělených zdroji připojení (sdělení)⁶².

102. Avšak vzhledem k tomu, že čl. 6 odst. 1 směrnice 2002/58 ukládá poskytovatelům služeb elektronických komunikací povinnost vymazat provozní údaje nebo takové údaje anonymizovat, jakmile již nejsou potřebné pro přenos sdělení⁶³, může jim být uchování těchto údajů povoleno jedine [legislativním] opatřením členského státu přijatým na základě čl. 15 odst. 1 této směrnice⁶⁴.

103. Je pravda, že uvedený rozsudek La Quadrature du Net a další se týká pouze uchovávání údajů pro účely související s veřejnou bezpečností a bojem proti trestné činnosti. Nicméně v něm byl stanoven zvlášť přísný standard ochrany, který podle mého názoru nebude možné opomenout ani v jiných oblastech, jako je ochrana práv třetích osob podle občanského práva. V této souvislosti považuji za pochybné, že by zájmy související s ochranou práv duševního vlastnictví byly stejně významné jako zájmy související s ochranou národní bezpečnosti, bojem proti závažné trestné činnosti a předcházením závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti. Z uvedeného vyplývá, že uchovávání IP adres pro účely ochrany [práv duševního vlastnictví] a jejich sdělení dotčeným osobám v řízeních, jejichž předmětem je tato ochrana, i když byly tyto adresy uchovány pro jiné účely⁶⁵, by bylo v rozporu se směrnicí 2002/58, jak je vykládána v uvedeném rozsudku. Nositelé práv duševního vlastnictví by tím ztratili hlavní, ne-li jediný prostředek umožňující zjistit totožnost osob, které se dopustily porušení těchto práv na internetu, pokud tyto osoby jednají anonymně, jako je tomu v případě sítí „peer-to-peer“, což by ohrozilo rovnováhu mezi různými dotčenými zájmy, kterou se Soudní dvůr snaží nastolit⁶⁶.

104. V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předložené v projednávané věci nejsou uvedeny žádné informace o právním základu uchovávání IP adres, jejichž sdělení se společnost Mircom domáhá. Pokud bychom nicméně přijali tvrzení společnosti Telenet, je právním základem tohoto uchovávání článek 126 Wet betreffende de elektronische communicatie (zákon o elektronických komunikacích) ze dne 13. června 2005⁶⁷, který byl dotčeným ustanovením v jedné z věcí⁶⁸, ve kterých byl vydán rozsudek La Quadrature du Net a další⁶⁹. Pokud by mělo být uchovávání IP adres na základě tohoto ustanovení, nebo přinejmenším jejich užití k jiným účelům, než jaké byly v uvedeném rozsudku prohlášeny za zákonné, považováno za porušení unijního práva, staly by se původní řízení, a tudíž i tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce bezpředmětnými⁷⁰.

61 – Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (spojené věci C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 156).

62 – Rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (spojené věci C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, výrok 1).

63 – IP adresy internetového připojení jsou obvykle přidělovány „dynamicky“, to znamená, že při každém připojení k internetu je přidělena nová adresa, což umožňuje poskytovatelům přístupu připojit více zákazníků, než kolik mají k dispozici IP adres. Údaje týkající se přidělení jedné IP adresy konkrétnímu zákazníkovi tedy musí být poměrně rychle smazány.

64 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 154).

65 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 166).

66 – Viz judikaturu citovanou v bodech 96 a 97 tohoto stanoviska.

67 – *Belgisch Staatsblad*, 2005, s. 28070.

68 – Věc C-520/18, *Ordre des barreaux francophones et germanophone* a další

69 – Rozsudek ze dne 6. října 2020 (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791).

70 – Je pravda, že společnost Telenet, stejně jako společnost Proximus a Scarlet Belgium, ve svých vyjádřeních tvrdí, že podle zmíněného vnitrostátního ustanovení není sdělení IP adres společnosti Mircom přípustné, a zpochybňují tak předmět původního řízení. Posouzení existence takové možnosti, a tedy relevantnosti předběžných otázek, však spadá do pravomoci předkládajícího soudu. Nicméně to je jiná věc, než je otázka platnosti zmíněného ustanovení podle unijního práva.

105. V projednávané věci se však předkládající soud táže, jak mají být vykládána kritéria stanovená v judikatuře Soudního dvora citované v bodě 96 tohoto stanoviska za takových okolností, jako jsou okolnosti sporu v původním řízení. Na jedné straně jde o pochybnosti, jež předkládající soud vyjadřuje o existenci porušení autorského práva a práv s ním souvisejících v případě sdílení souborů na sítích „peer-to-peer“, a na druhé straně o nejednoznačnou roli společnosti Mircom při postihování těchto porušení.

K existenci porušení práv duševního vlastnictví

106. Pokud jde o existenci porušení autorského práva a práv s ním souvisejících, mám za to, že odpověď na první předběžnou otázku situaci dostatečně objasňuje. Předně zpřístupnění částí souboru obsahujícího chráněné dílo veřejnosti na síti „peer-to-peer“ spadá mezi výlučná práva nositele autorského práva a práv s ním souvisejících k tomuto dílu a porušuje toto výlučné právo, pokud je uskutečňováno bez svolení tohoto nositele. Vzhledem k tomu, že toto zpřístupnění veřejnosti je se stahováním souborů na síti „peer-to-peer“ obvykle spojeno, jelikož je na něm založeno jejich fungování, je takové stahování dostatečnou indicií toho, že pravděpodobně došlo k porušení autorského práva a práv s ním souvisejících, které odůvodňuje žádost, aby poskytovatelé internetového připojení poskytli informace týkající se totožnosti majitelů připojení k internetu, která byla k tomuto účelu použita. Nositel dotčených práv samozřejmě musí prokázat, že soubory obsahující díla, k nimž má práva, byly sdíleny prostřednictvím dotčených internetových připojení bez jeho svolení.

107. Majitel internetového připojení může dále na svou obranu předložit důkazy, že se nedopustil dotčeného porušení, že soubory pouze stahoval, aniž je zpřístupnil jiným uživatelům sítě, že nevěděl o automatickém zpřístupňování veřejnosti apod. To je však až další fáze, kterou je řízení o určení případné odpovědnosti. Naproti tomu nemůže ochrana osobních údajů sloužit jako imunita proti veškerým odůvodněným žádostem o sdělení informací nezbytných k zahájení spravedlivého soudního řízení o náhradu škody⁷¹.

108. Společnosti Telenet, Proximus a Scarlet Belgium předkládají ještě další argument, podle kterého sdělení jmen majitelů internetových připojení, která byla použita ke sdílení filmů, k nimž drží práva společnost Mircom, představuje (z důvodu explicitních názvů těchto filmů, rozumím-li tomu správně) zpracování údajů, které vypovídají o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby, ve smyslu článku 9 nařízení 2016/679. Takové zpracování je přitom podle čl. 9 odst. 1 tohoto nařízení v zásadě zakázáno.

109. I kdybychom však vycházeli z předpokladu, že skutečnost, že je určitá osoba majitelem internetového připojení, které bylo použito ke sdílení pornografických filmů na sítích „peer-to-peer“, představuje údaje, které vypovídají o sexuálním životě nebo sexuální orientaci dotyčné osoby, mám za to, že v tomto případě jsou použitelné výjimky stanovené v čl. 9 odst. 2 písm. f) a g) nařízení 2016/679. Nedomnívám se tak, že by čl. 9 odst. 1 tohoto nařízení mohl bránit sdělení jmen takových majitelů internetového připojení v rámci žaloby na náhradu škody z důvodu újmy vyplývající z takového sdílení.

K roli žalobkyně

110. Problémy spojené s rolí a způsobem fungování takového subjektu, jako je společnost Mircom, nemají tak jasné řešení.

71 – Ponechávám zde stranou otázku zvláštního způsobu jednání společnosti Mircom, jejímuž posouzení se budu věnovat níže. Je však pravda, že rozsudek ze dne 6. října 2020, La Quadrature du Net a další (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791), zmíněný v bodech 98 až 101 tohoto stanoviska, staví tuto otázku do poněkud jiného světla.

111. Zaprvé čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 vyžaduje, aby byla žádost o poskytnutí informací předložena „v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví“. Soudní dvůr již rozhodl, že tento výraz nelze chápat v tom smyslu, že se vztahuje výlučně na řízení, v nichž má být vysloveno, že bylo porušeno právo duševního vlastnictví⁷². Uznal totiž, že právo na poskytnutí informací může být uplatněno i v samostatném řízení, po pravomocném ukončení řízení, v němž bylo vysloveno, že bylo porušeno právo duševního vlastnictví⁷³. Shodně s Komisí se domnívám, že tím spíše lze toto právo uplatnit před vydáním takového rozhodnutí, zejména pokud se žádost o poskytnutí informací týká údajů možných porušovatelů, které jsou nezbytné k zahájení případného soudního řízení.

112. Problém v projednávané věci souvisí s tím, že předkládající soud má zřejmě pochybnosti o úmyslu společnosti Mircom taková soudní řízení zahájit; podle uvedeného soudu je jejím záměrem spíše přimět dotčené osoby, aby přijaly její návrh na uzavření smíru.

113. Domnívám se však, že výraz „v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví“ je natolik široký, aby se vztahoval i na takový postup, jaký uplatňuje společnost Mircom. Její jednání má nepochybně úzkou vazbu na porušení autorského práva a práv s ním souvisejících a představuje způsob ochrany těchto práv, byť z morálního hlediska sporný. Není asi samo o sobě protiprávní. Kromě toho návrh smírného řešení často předchází zahájení vlastního soudního řízení. Stejně jako v případě zahájení soudního řízení je i k tomuto návrhu potřeba znát jméno a adresu domnělého porušovatele.

114. Nedomnívám se proto, že by mohl předkládající soud odmítnout žádost společnosti Mircom s odůvodněním, že nebyla předložena v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví, jak vyžaduje čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48.

115. Zadržím čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 stanoví, že žádost o poskytnutí informací musí být odůvodněná a přiměřená. Právě v tomto bodě by měl podle mého názoru předkládající soud zohlednit způsob jednání společnosti Mircom.

116. Pokud by totiž uvedený soud dospěl k závěru, že společnost Mircom nabyla licence k užití dotčených filmů s cílem, který představuje zneužití práva, musela by být její žádost považována za neodůvodněnou. Navíc i kdybychom vycházeli z předpokladu, že společnost Mircom je skutečně držitelem licence, nevznikla by jí ve skutečnosti žádná újma, jejíž náhrady by se mohla domáhat na základě článku 13 směrnice 2004/48, jelikož nemá v úmyslu nabyté licence využívat. Její žaloba by tudíž byla bezpředmětná a její žádost neodůvodněná.

117. Bylo by také možné považovat společnost Mircom za nabyvatele pohledávek výrobců filmů vyplývajících z porušení práva na zpřístupnění dotčených filmů veřejnosti. V takovém případě by s ohledem na mnou navrhovanou odpověď na druhou otázku mohla být aktivní legitimace společnosti Mircom založena jedině na vnitrostátním právu. Právě podle tohoto práva tak bude předkládající soud muset posoudit její žádost o poskytnutí informací.

118. Konečně zatřetí, čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/48 stanoví, že opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí musí být používána způsobem, který poskytuje záruky proti jejich zneužití. Předkládajícímu soudu tedy přísluší, aby poskytl tyto záruky. V takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, přitom dvě okolnosti nasvědčují tomu, že žádost o poskytnutí informací týkajících se totožnosti domnělých porušovatelů práv duševního vlastnictví má zneužívající povahu.

72 – Rozsudek ze dne 18. ledna 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, bod 20).

73 – Rozsudek ze dne 18. ledna 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, výrok).

119. První se týká zneužívajícího způsobu, jakým uvedená společnost získala postavení nezbytné k tomu, aby mohla žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených směrnicí 2004/48, zejména se domáhat práva na informace zakotveného v článku 8 této směrnice. Touto problematikou jsem se zabýval v odpovědi na druhou předběžnou otázku.

120. Druhá okolnost se týká obecně způsobu fungování společnosti Mircom. Jak totiž správně podotýká Komise, lze se s ohledem na několik skutečností – jde pouze o tvrzená porušení a domnělé porušovatele, žádost o poskytnutí informací má obrovský rozsah⁷⁴, dotčené filmy jsou zvláštní povahy, společnost Mircom vyčísluje náhradu v paušální výši 500 eur na osobu, aniž by přihlížela ke zvláštním okolnostem jednotlivých případů, a konečně existují pochybnosti o skutečném úmyslu společnosti Mircom zahájit v případě odmítnutí smíru soudní řízení – důvodně domnívat, že její žádost o poskytnutí informací by mohla být zneužita k vynucení určitého výpalného pod záminkou návrhu na smír, místo aby byla využita k získání přiměřené náhrady za vzniklou újmu. Kromě toho předkládající soud neuvádí, že by společnost Mircom podala jakoukoli žalobu proti platformám s indexací souborů torrent týkajících se filmů, k nimž má práva, přestože jí to judikatura Soudního dvora⁷⁵ umožňuje. To je další skutečnost, z níž by mohl předkládající soud dovodit, že nejde o potírání padělků, ale o snahu získat z nich prospěch.

121. Určení, zda jde o takové zneužití, závisí zcela na posouzení skutkových okolností věci v původním řízení, a spadá tudíž do pravomoci předkládajícího soudu. Pokud jde o unijní právo, to umožňuje, a dokonce vyžaduje, aby bylo provedeno takové posouzení a aby bylo případně odmítnuto právo na poskytnutí informací zakotvené v článku 8 směrnice 2004/48.

Navrhovaná odpověď

122. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na třetí otázku tak, že čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 ve spojení s jejím čl. 3 odst. 2 musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud je povinen odmítnout uplatnění práva na poskytnutí informací zakotveného v článku 8 této směrnice, pokud s ohledem na okolnosti sporu dospěje k závěru, že žádost o poskytnutí informací je neodůvodněná nebo má zneužívající povahu.

Ke čtvrté předběžné otázce

123. Podstatou čtvrté předběžné otázky položené předkládajícím soudem je, zda musí být čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení 2016/679 vykládán v tom smyslu, že takové zaznamenání IP adres osob, jejichž internetová připojení byla použita ke sdílení chráněných děl na sítích „peer-to-peer“, jaké provádí společnost Media Protector na účet společnosti Mircom, představuje zákonné zpracování osobních údajů.

124. Tato otázka vychází z předpokladu, že uvedené IP adresy jsou osobními údaji a jejich zaznamenání představuje zpracování. Tento předpoklad však platí pouze v případě, že předkládající soud přizná společnosti Mircom postavení osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených ve směrnici 2004/48, a že zejména vyhoví její žádosti předložené na základě článku 8 této směrnice.

74 – Podle informací uvedených v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se žádost o poskytnutí informací dotčená ve věci v původním řízení týká více než 2 000 IP adres.

75 – Rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456).

125. Soudní dvůr již totiž rozhodl, že IP adresy, včetně dynamických IP adres, představují osobní údaj, pokud má správce těchto IP adres k dispozici právní prostředky, které mu umožňují nechat identifikovat subjekt údajů díky dalším informacím, kterými disponuje poskytovatel internetového připojení tohoto subjektu⁷⁶. V takovém případě je nesporné, že zaznamenání těchto adres pro účely jejich pozdějšího použití v soudním řízení naplňuje definici zpracování obsaženou v čl. 4 bodě 2 nařízení 2016/679.

126. Tak by tomu bylo, pokud by společnost Mircom, jejímž jménem společnost Media Protector shromažďuje IP adresy, měla k dispozici právní prostředek, který by jí umožňoval identifikovat majitele internetových připojení postupem upraveným v článku 8 směrnice 2004/48. Naopak, pokud by jí byla možnost použít tento postup odmítnuta, nebylo by možné považovat IP adresy dotčené v projednávané věci za osobní údaje, jelikož by se netýkaly identifikovaných nebo identifikovatelných [fyzických] osob ve smyslu čl. 4 bodu 1 nařízení 2016/679. Toto nařízení by tudíž nebylo použitelné.

127. Pokud jde o výklad čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení 2016/679, toto ustanovení stanoví tři kumulativní podmínky pro to, aby bylo zpracování osobních údajů zákonné, a to zaprvé sledování oprávněného zájmu správce nebo třetí osoby či osob, kterým jsou údaje sdělovány, zadruhé nezbytnost zpracování osobních údajů pro uskutečnění sledovaných oprávněných zájmů a zatřetí podmínku, že nemají přednost základní práva a svobody osoby, na kterou se vztahuje ochrana údajů⁷⁷.

128. Podmínka, že zpracování osobních údajů musí být nezbytné pro uskutečnění sledovaného oprávněného zájmu, je podle mého názoru splněna. Síť „peer-to-peer“ je z technického hlediska síť propojující počítače⁷⁸, které spolu vzájemně komunikují. Tato komunikace probíhá pomocí IP adres, které identifikují jednotlivé počítače (přesněji routery, které zprostředkovávají jejich připojení k internetu). To znamená, že k tomu, aby mohlo být určeno, že došlo ke sdílení souboru na takové síti, a tedy k porušení autorského práva a práv s ním souvisejících, jelikož daný soubor obsahuje chráněné dílo a je sdílen bez svolení nositelů těchto práv, je nutné nejprve identifikovat a zaznamenat IP adresu, ze které bylo toto jednání uskutečněno. Až poté je možné zjistit totožnost majitele internetového připojení, kterému byla dotčená IP adresa v daném okamžiku přidělena. Pokud se ani tento majitel nedopustil uvedeného jednání, je obvykle schopen uvést informace o odpovědné osobě, nebo se může sám prohlásit odpovědným za jednání spáchaná prostřednictvím jeho připojení k internetu⁷⁹.

129. Z uvedeného vyplývá, že pro účely vymáhání náhrady škody za újmu způsobenou nedovoleným sdílením chráněných děl na sítích „peer-to-peer“ je nezbytné zaznamenat IP adresy uživatelů těchto sítí.

130. Podmínka sledování oprávněného zájmu správce nebo třetí osoby je úzce spjata s okolnostmi uvedenými v rámci druhé a třetí předběžné otázky a jejich posouzením ze strany předkládajícího soudu. Na tomto místě totiž mohou učinit stejné poznámky, jaké jsem uvedl k žádosti o sdělení jmen osob, kterým byly přiděleny zaznamenané IP adresy, předložené na základě článku 8 směrnice 2004/48. Pokud by předkládající soud rozhodl, že tato žádost je neodůvodněná nebo má zneužívající povahu, nelze mít za to, že zaznamenání IP adres před podáním této žádosti bylo uskutečněno v rámci sledování oprávněného zájmu. V takovém případě by nicméně IP adresy přestaly být osobními údaji a nařízení 2016/679 by nebylo použitelné⁸⁰.

76 – Rozsudek ze dne 19. října 2016, Breyer (C-582/14, EU:C:2016:779, bod 49).

77 – Pokud jde o čl. 7 písm. f) směrnice 95/46, který odpovídá článku 6 odst. 1 písm. f) nařízení 2016/679, viz rozsudek ze dne 4. května 2017, Rigas satiksme (C-13/16, EU:C:2017:336, bod 28).

78 – Pojem „peer“ přesně řečeno označuje počítač připojený k síti.

79 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. října 2018, Bastei Lübbe (C-149/17, EU:C:2018:841, výrok).

80 – Viz bod 126 tohoto stanoviska. Dodávám, že samotné dynamické IP adresy, které nejsou spojeny s konkrétními připojeními na internet, nepředstavují ani provozní údaje ve smyslu čl. 2 druhého pododstavce písm. b) směrnice 2002/58.

131. Naproti tomu řádné vymáhání pohledávek jejich nabyvatelem může představovat oprávněný zájem odůvodňující zpracování osobních údajů ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení 2016/679. Aby však bylo takové zpracování odůvodněné, musí být nabyvatel následně schopen použít tyto údaje k identifikování dlužníků nabytých pohledávek. Odůvodněnost zpracování tudíž bude v každém případě záviset na osudu žádosti o sdělení jmen majitelů internetových připojení, jejichž totožnost byla zjištěna na základě dotčených IP adres.

132. Konečně, pokud jde o podmínku, že před oprávněným zájmem odůvodňujícím zpracování dotčených osobních údajů nemají přednost základní práva a svobody osoby, na kterou se vztahuje ochrana údajů, je třeba posoudit, zda v projednávané věci neexistují zvláštní okolnosti, v jejichž důsledku by zpracování nebylo zákonné, *přestože* je dán oprávněný zájem. Posouzení existence takových zvláštních okolností spadá do pravomoci příslušného soudu.

133. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na čtvrtou předběžnou otázku tak, že čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení 2016/679 musí být vykládán v tom smyslu, že zaznamenání IP adres osob, jejichž internetové připojení bylo použito ke sdílení chráněných děl na sítích „peer-to-peer“, představuje zákonné zpracování osobních údajů, pokud sleduje oprávněný zájem správce nebo třetí osoby, zejména za účelem podání odůvodněné žádosti o sdělení jmen majitelů internetových připojení, jejichž totožnost byla zjištěna podle IP adres, na základě čl. 8 odst. 1 písm. c) směrnice 2004/48.

Závěry

134. S ohledem na veškeré výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené ondernemingsrechtbank Antwerpen (soud pro podnikatelské spory v Antverpách, Belgie) následovně:

- „1) Článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že právo na zpřístupnění veřejnosti ve smyslu tohoto článku zahrnuje zpřístupnění částí souboru obsahujícího chráněné dílo ke stažení v rámci sítě ‚peer-to-peer‘, a to i pokud k němu dojde před tím, než si sám dotyčný uživatel stáhl celý uvedený soubor, přičemž není rozhodující, zda tento uživatel jednal při plné znalosti věci.
- 2) Článek 4 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví musí být vykládán v tom smyslu, že subjekt, který sice nabytá práva k chráněným dílům, avšak tato práva nevyužívá, ale pouze vymáhá náhradu škody od osob, které tato práva porušují, není osobou oprávněnou žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice, pokud vnitrostátní soud rozhodne, že dotyčný subjekt nabytá práva pouze s cílem získat toto postavení oprávněné osoby. Směrnice 2004/48 nevyžaduje, ani nebrání tomu, aby členský stát ve vnitrostátní právní úpravě přiznal takové postavení nabyvateli pohledávek vyplývajících z porušení práv duševního vlastnictví.
- 3) Článek 8 odst. 1 směrnice 2004/48 ve spojení s jejím čl. 3 odst. 2 musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní soud je povinen odmítnout uplatnění práva na poskytnutí informací zakotveného v článku 8 této směrnice, pokud s ohledem na okolnosti sporu dospěje k závěru, že žádost o poskytnutí informací je neodůvodněná nebo má zneužívající povahu.
- 4) Článek 6 odst. 1 písm. f) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) musí být vykládán v tom smyslu, že zaznamenání IP adres osob, jejichž internetové připojení bylo použito ke sdílení chráněných děl na sítích ‚peer-to-peer‘, představuje zákonné zpracování osobních údajů,

pokud sleduje oprávněný zájem správce nebo třetí osoby, zejména za účelem podání odůvodněné žádosti o sdělení jmen majitelů internetových připojení, jejichž totožnost byla zjištěna podle IP adres, na základě čl. 8 odst. 1 písm. c) směrnice 2004/48.“